Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ★ 29 январь 1969 йил, чоршанба ★ № 24 (14.187) ◆ Баҳоси 2 тийин.

ЯНВАРЬ ПЛАНИ — МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

МАШИНАСОЗЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Янги йилнинг биринчи ойидаёқ Андижон машинасозлик заводи ишчилари ва инженер-техник ходимлари меҳнат унумдорлигини оширдилар. Ишчилар зўр шижоат билан ишга киришиб, ҳар сменада 40-45 тагача дизель ишлаб чиқаришга эришишмоқда. Бу, ўтган йилнинг бир сменасида ишлаб чиқарилган дизеллар сонидан анча ортиқ. Яқинда завод коллективи москвалик машинасоз инженерлар тайёрлаган лойиҳа асосида «Э-2516» маркали ер текислагич машина ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Дастлабки тайёрланган машина синовдан муваффақиятли ўтди. Йил охиригача бундай машиналардан 50 та ишлаб чиқариш планлаштирилди.

Заводнинг учинчи механика йиғув цехига қарашли йиғувчи слесарлар бригадаси коллективи корхонада пешқадамлик қилишаётир. Улар январь ойи ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари бажариб, корхона кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлдилар. А. Сатторов, И. Деҳқонов, Б. Уринов, А. Нуриддинов каби машинасозлар шу кунларда февраль ойи ҳисобига иш бажаришяпти.

А. АҲМЕДОВ,

ҚУРУВЧИЛАР ҒАЛАБАСИ

Хива шаҳар ремонт-қурилиш бошқармасининг «Ҳурмат Белгиси» орденли Иброҳим Куриёзов раҳбарлик қилаётган қурувчилар коллективи беш йилликнинг тўртинчи йили дастлабки ойи планини адо этдилар. Шаҳарда анчагина уй-жой ва маъмурий-маиший бинолар тикланди.

Б. ЖУМАНИЁЗОВА,
О. БЕКЖОНОВ.

ҚЎШИМЧА МАЖБУРИЯТ ҲИСОБИГА

Наманган кимё заводи коллективи ўтган йили маҳсулот реализация қилиш планини орттириб бажарган эди. Улар пландан ташқари бир неча юз тонна маҳсулот ишлаб чиқаришди. Аҳил коллектив бу йил ҳам зўр ғайрат билан ишга киришиб, январь ойи планини барвақт бажарди. Маматшоев, Умаров, Сичкин сингари серғайрат ишчилар меҳнатда яхши кўрсаткичларга эришаётирлар.

Корхона ишчилари шу кунларда мажбурият ҳисобига маҳсулот тайёрлашяпти.

А. ҲУСАИНОВ.

ҚАСБГА МЕҲР

Мамашариф асли Форишда туғилиб ўсган. Улуғ Ватан уруши қатнашчиси. Мана, ўн йилдирки Самарқанддаги «Қўйтош» конида меҳнат қиляпти. У дастлаб қуритувчига шогирд тушди. Кўп ўтмай севган касбининг ҳаддини олиб, ёшларга ўзи устозлик қила бошлади.

Ишчи Мамашариф Қобилов январь ойи ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари уддалади. Ҳозир, у февраль ойи ҳисобига меҳнат қиляпти.

О. ЭРГАШЕВ.

ЮКСАЛИШ РАҚАМЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ 1968 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИНИНГ БАЖАРИЛИШ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Марказий Статистика бошқармасининг ахбороти

Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари беш йилликнинг ўтган уч йили (1966—1968 йиллар) мобайнида, шунингдек 1968 йилда ҳам халқ хўжалигини ривожлантиришда, маданий қурилишда ва халқнинг моддий фаровонлигини юксалтиришда янгидан-янги муваффақиятларга эришдилар.

Ўзбекистон ССР экономикаси 1968 йилда ва беш йилликнинг ўтган уч йили мобайнида қандай ўсганлигини қуйидаги маълумотлар кўрсатиб турибди:

	1968 йилда 1965 йилдагига нисбатан процент ҳисобида	1967 йилдагига нисбатан процент ҳисобида
Ялпи ижтимоий маҳсулот	121	103
Миллий даромад	120	104
Саноат маҳсулотини реализация қилиш		106
Саноатнинг ялпи маҳсулоти	123	104
Давлат йўли билан капитал маблағ сарфлаш	130	98
Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспортининг юк обороти	132	109
Ишчи ва хизматчилар миқдори	115	105
Чакана савдо обороти	134	109
Бутун халқ хўжалигида олинган фойда, таққослаб олинган нархларда		117

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигининг айрим тармоқларида давлат планининг бажарилиш якунларини қуйидаги маълумотлар кўрсатиб турибди:

САНОАТ

Саноат ишлаб чиқариши ҳажми беш йилликнинг ўтган 3 йили мобайнида 23,5 процент кўпайди. 1968 йилда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 1967 йилдагига нисбатан 4 процент, маҳсулотни реализация қилиш 6 процент кўпайди.

Республика саноати 1968 йилда маҳсулотни реализация қилиш планини 101 процент бажарди. Йиллик пландан ташқари неча ўн миллион сўмлик буюмлар реализация қилинди.

1968 йилда меҳнат унумдорлиги ошди.

Республика саноатининг бутун халқ хўжалигини юксалтириш моддий-техника базасини вужудга келтирадиган қуйидаги тармоқлари айниқса тез суръатлар билан ўсди. Бу тармоқларда маҳсулот ишлаб чиқариш бундан аввалги йилдагига нисбатан қуйидаги миқдорларда кўпайди:

Электроэнергетика	6	процент
Ёқилғи саноати	4	—»—
Қора ва рангли металлургия	13	—»—
Химия ва нефть-химия саноати	10	—»—
Машинасозлик ва металл ишлаш	7	—»—
Ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноати	10	—»—
Бинокорлик материаллари саноати	13	—»—

1968 йилнинг охирига келиб 450 саноат корхонаси планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига кўчирилди. Бу корхоналар бутун саноат маҳсулотининг 57 процентини ишлаб чиқармоқдалар ва фойданинг қарийб ярмини бермоқдалар. Янги шароитда ишлаётган корхоналар маҳсулотни реализация қилиш ва фойда олиш планини ошириб бажардилар.

Қуйидаги маълумотлар айрим министрликлар бўйича маҳсулотни реализация қилиш ва ишлаб чиқариш ҳажмини ўстириш суръатлари плани қандай бажарилганлигини кўрсатиб турибди:

	Маҳсулотни реализация қилиш 1968 йил планининг бажарилиш проценти	1968 йилда ишлаб чиқариш ҳажми 1967 йилдагига нисбатан процент ҳисобида
Умумиттифоқ министрликларига қарашли корхоналар бўйича		
Газ саноати министрлиги	100,7	109
Нефть чиқариш саноати министрлиги	104	97
Оғир энергетика ва транспорт машинасозлиги министрлиги	80	83
Электр-техника саноати министрлиги	101	106
Станоксозлик ва инструменталь саноати министрлиги	103	111
Асбобсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқарув системалари министрлиги	115	140
Химия ва нефть машинасозлиги министрлиги	96	98
Енгил саноат ва озиқ-овқат саноати учун машинасозлик ва рўзғор асбоблари министрлиги	102	112
Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги министрлиги	93	98
Автомобиль саноати министрлиги	100,4	104
Трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлиги	102	100,6
СССР Министрлар Совети ҳузуридаги микробиология саноати бош бошқармаси	107	117
Иттифоқ-республика ва республика министрликларининг ва идораларининг корхоналари бўйича:		
СССР Қора металлургия министрлиги	103	102
СССР Рангли металлургия министрлиги	101	115
СССР Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлиги	102	102
Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министрлиги	100,5	105
«Узбекуголь» комбинати	101	96
Ўзбекистон ССР химия саноати бошқармаси	100,9	110
Ўзбекистон ССР мебель ва ёғочсозлик саноати бошқармаси	106	116
Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари министрлиги	98	110
Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги	99,3	105
Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги	102	99
Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги	101	101
Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министрлиги	103	102
Ўзбекистон ССР балиқ хўжалиги бошқармаси	110	75

(Охири иккинчи бетда).

СУРАТДА Олмалиқ химия заводи қурилишида фидокорона меҳнат қилаётган бульдозерчи Анатолий Слюсаренко. Янги ҳосилдорлик фабрикасини барвақт ишга тушириш мусобақасида фаол қатнашаётган бу механизатор смена топшириқларини 160-170 процент бажармоқда.

А. Тўраев фотоси.

ФАРҒОНА нефтни қайта ишлаш заводида янги установка фойдаланишга топширилди. Бу установка этан гази ишлаб чиқаради. Ҳозир бу ерда ускуналарни созлаш ишлари тугалланай деб қолди. Суратда: янги установканинг совутиш камераларини текшириб кўриш пайти.

Г. Бойко фотоси. (ЎзТАГ).

ИЛМИЙ-ТЕХНИКА МУВАФФАҚИЯТЛАРИ — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

Магнитогорскликларнинг социалистик мажбуриятлари

Магнитогорск металлургия комбинатининг цехларида ва бўлимларида бўлиб ўтган меҳнаткашлар йиғилишларида социалистик мажбуриятлар муҳокама қилинди ва қабул қилинди.

Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги яқинлашмоқда, дейилади мажбуриятларда, бу ном совет кишиларига чексиз қадрли бўлиб, инсон қалбига энг яқин, олижаноб ва порлоқ ҳис-туйғуларнинг ҳаммаси шу номда мужассамланган. Социалистик давлатимизнинг бутун тарихи Ленин номи билан боғлиқ. Биз ўз ҳаётимиз ва ишимизни, коммунистик эътиқодимизни Ленинга қиёслаб текширамиз, хўжаликни қандай қилиб яхшироқ юритишни, мусобақани ташкил қилишни, янгилик, илғорлик учун, юксак меҳнат унумдорлиги учун, техника тараққиёти учун курашиш каби масалаларга жавобни Ленин асарлари ва васиятларидан топамиз.

Барча совет халқи каби Магнитогорск металлургия комбинатининг коллективи шу тарихий санани муносиб равишда нишонлашга ҳаракат қилмоқда.

Комбинат беш йилликнинг дастлабки уч йили мобайнида Ватанга пландан ташқари 190 минг тонна чўян, 140 минг тоннадан ошиқ пўлат, 235 минг тонна прокат берди. Меҳнат унумдорлиги анча кўтарилди, бир миллиард сўмдан ошиқ фойда олинди.

Комбинатда еттинчи домна печи коллективининг ташаббусига биноан барча металлургия агрегатларида техника тараққиётининг конкрет планлари ишлаб чиқилди. Шуларни амалга ошириш учун кураш ишчилар ва инженер-техник ходимлар ижодий активлигини оширишнинг муҳим воситаси бўлиб қолди.

Меҳнаткашларнинг маиший ва ҳордиқ чиқариш шароитлари йилдан-йилга яхшиланиб бормоқда. Металлурглар сўнгги уч йилнинг ўзидагина 4 мингдан ошиқ янги шинам квартира олдилар.

Олинган мажбуриятларда фан ва техниканинг тағин ҳам интенсив равишда ривожлантирилиши ҳамда сўнгги илмий-техника ютуқларининг ишлаб чиқаришга кенг жорий этилиши эндиликда фақат марказий иқтисодий вазифа бўлишдан ташқари муҳим сиёсий вазифа ҳам бўлиб қолаётганлиги таъкидлаб ўтилади. Комбинат коллективи техника тараққиётини тезлаштириш, ишлаб чиқаришда юксак самарадор янги техникадан тезроқ фойдаланиш ва шу асосда комбинат ишида техника-иқтисодий кўрсаткичларини анча яхшилашга қарор қилди.

Металлурглар олган мажбуриятда бундай дейилади: комбинат ишлаб чиқараётган маҳсулот ўзининг сифати ва хили жиҳатидан ҳамиша халқ хўжалиги қўйган талабларга мувофиқ келмоғи учун, комбинатни техника жиҳатидан қайта қуроллантиришни бирмунча қисқа муддатларда таъминламоқ, ишлаб чиқариш маданиятини муттасил ошириш учун астойдил курашамиз.

Магнитогорскликлар, жумладан, прокат ишлаб чиқаришини доимо такомиллаштириб бориш, яқин беш йил мобайнида сорт прокат станлари ҳамда тахта пўлатни иссиқ ҳолда прокат қилувчи «2500» станни тубдан реконструкция қилиш мажбуриятини оладилар. Домна печларининг унумдорлигини тағин ҳам ошириш, домна ишлаб чиқариши учун хом ашё тайёрлаш борасидаги ишларни бажариш мўлжалланади. Мўлжалланган тадбирларнинг амалга оширилиши бу йил ўтган йилдагига нисбатан 200 минг тонна кўпроқ чўян эритишга имкон беради.

Мартен ишлаб чиқаришида кислороддан фойдаланишни тағин ҳам кенгайтириш ва самарадорлигини ошириш, шу ҳисобига 1969 йилдаёқ камида 150 минг тонна ортиқча пўлат қуйиш лозим.

Ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлашнинг амалга оширилиши, меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш тадбирларининг жорий этилиши туфайли комбинат 1969 йилда 7 миллион сўмни тежаш ҳамда янгидан қурилаётган цехларга кўчириш учун камида минг кишини ажратиб бериш имкониятига эга бўлади.

Ишчи ёшлар мактаблари, техникумлар, институтларда камида 7 минг кишини ўқитиш мўлжалланади. Бу йил 13,5 минг ишчи ўзининг техника билимини ошириши керак. Комбинат коллективи 1969 йилда пландан ташқари 50 минг тонна чўян, 75 минг тонна пўлат, 40 минг тонна прокат ишлаб чиқариш мажбуриятини олади. Беш йилликнинг охирига мўлжалланган меҳнат унумдорлиги даражасига 1970 йилнинг 22 апрелигача эришилади.

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигигача қолган вақт мобайнида халқ хўжалигига 575 миллион сўм фойда келтириш мўлжалланади. Шу йил корхона фонди ҳисобига пландан ташқари 10 минг квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топширишга қарор қилинди.

Магнитогорск комбинатининг коллективи мамлакат металлургларини барча корхоналарда техника тараққиётини тезлаштириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, совет халқи ва бутун прогрессив инсоният ҳаётидаги шонли сана — В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб равишда кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдиришга чақиради.

(ТАСС).

ТОДОР ЖИВКОВ — САМАРҚАНД МЕҲМОНИ

САМАРҚАНД, 28 январь. (ЎзТАГ). Ҳиндистонга қилган сафаридан ўз юртига қайтатуриб Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турган Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Тодор Живков бугун Тошкентдан Самарқандга келди. Болгария Халқ Республикасининг ташқи ишлар министри И. Башев ва Болгария ҳукумат делегациясининг бошқа аъзолари ҳам у билан бирга Самарқандга келдилар.

Азиз меҳмонга КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари М. М. Мусахонов ҳамроҳ бўлдилар.

Аэродромда азиз меҳмонни ва унинг ҳамроҳларини Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари С. Н. Усмонов ва бошқа раҳбар ходимлар, шаҳар жамоатчилиги вакиллари кутиб олдилар.

Болгариялик дўстлар шаҳар ҳаёти билан танишдилар, унинг тарихий ёдгорликларини кўздан кечирдилар. Самарқандликлар меҳмонларга ўз ишлари ва режалари тўғрисида, шаҳарнинг 2500 йиллигига тайёргарлик ҳақида гапириб бердилар.

Тушдан кейин Тодор Живков ва болгариялик бошқа меҳмонлар Самарқанддан Софияга жўнаб кетдилар.

УЛУҒ САНАГА ТАЙЁРГАРЛИК

28 январь куни Москвада Бутуниттифоқ «Билим» жамияти правлениесининг пленуми очилди. Пленумда В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик муносабати билан жамият ташкилотлари фаолиятининг энг муҳим масалалари муҳокама қилинади. Мажлис аҳли Белоруссия ССР «Билим» жамияти правлениеси билан РСФСР «Билим» жамияти Ленинград ташкилоти правлениесининг ҳисоботларини тинглади.

Докладларнинг муҳокамаси шуни кўрсатдики, «Билим» жамиятининг ташкилотлари ҳозир ўз олдиларида турган вазифаларга зўр масъулият билан қарамоқдалар.

(ТАСС МУХБИРИ).

ЗАВОД ТЕЗ БИТСИН ДЕСАК

Олмалиқ химия заводи қурилишида

Сифатли ўғит ишлаб чиқарадиган улкан химия корхонаси бир йилда — мамлакатимизда шу вақтгача сира қўрилмаган муддатда қуриб битказилиши лозим. Олмалиқ кимё заводи қурилиши умумхалқ қурилиши деб эълон қилинганлигининг боиси ҳам ана шунда. Завод қурилишини тез ва соз қуриб битказишнинг омили нимада?

Бу муаммолар шу кеча-кундузда барчанинг эътиборини банд этиб турибди. Биз завод қурилиши ҳақидаги ҳамма масалаларга бирма-бир тўхталмоқчи эмасмиз. Фақат, ҳозирги кунда қурилиш суръати оқсаб қолаётганлигининг асосий сабабларидан бирини айтиб ўтмоқчимиз.

Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигига қарашли Олмалиқ қурилиш-монтаж бошқармасининг учинчи монтаж участкаси коллективи химзавод қурилишида иш бошлаганига икки ойдан ошмоқда. Биз келган кундэ тайёр маҳсулотлар омбори комплекси монтаж ишларига деярли созлаб қўйилган экан. Бизнинг монтажчиларимиз бор имкониятдан фойдаланиб дарҳол иш бошлаб юборишди. Бироқ, сал вақт ўтмасдан ҳафсалалари пир бўлиб қайтиб келишди.

— Ҳа, нима гап? — сўрадик улардан.

— Металл конструкциялар яромайди.

— Бекор гап! — Уларнинг олдига қурилиш материаллари қайд этилган ҳужжатни қўйдик. — Мана бу нима? 200 тонна яхши сортли металл конструкциялари қурилиш объектида турибди-ку. Металл конструкцияси заводи шаънига нега туҳмат қиляпсизлар?!

— Туҳмат эмас, ишонмасангиз бориб кўринг.

Монтажчилар билан қурилиш объектида анча жойни эгаллаб ётган металл конструкцияларни бориб кўздан кечирдик. Ҳақиқатан яроқсиз... Комплектсиз конструкциялар кимга керак. Бу воқеага анча бўлди. Иш бир мунча жонланиб қолди. Лекин, баъзан юқоридагидек ҳоллар содир бўлиб турибди.

Тўйтепадаги металл конструкциялар заводи кўкларга кўтариб мақтаб бераётган чала-чулпа буюмлар қурувчиларимизни шу тариқа ранжитиб қўйди. Завод январь ойи ҳисобига берган қарийб 300 тоннага яқин металл-конструкциянинг кўпчилик қисми нокомплект бўлиб чиқди.

Улкан химия корхонаси тез битсин десак, Тўйтепа заводи коллективи юқорида қайд этилган нуқсонларга барҳам бериши, металл конструкцияларга бўлган эҳтиёжимизни узлуксиз қондириб туриши керак. Буни амалга оширмасдан туриб кўзланган мақсадга эришиб бўлмайди!..

В. ХАРИН,
3-қурилиш-монтаж участкасининг бошлиғи.
Н. ТУРАҚУЛОВ,
монтажчи.

ЮКСАЛИШ РАҚАМЛАРИ

(Боши биринчи бетда).

Ўзбекистон ССР Ғалла маҳсулотлари ва омухта-ем-озуқалар саноати министрлиги	104	103
Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги	103	130

Тошкент шаҳри, барча областларнинг саноат ва Қорақалпоғистон АССР саноати маҳсулотни реализация қилиш йиллик планини бажарди.

Газ, кўмир, нефть қазиб чиқариш, электр энергияси, трактор ва трактор прицеплари, қишлоқ хўжалик машиналари, азотли ва фосфат ўғитлар, пахта толаси, тикилган буюмлар, чарм пойафзал, гўшт (саноатда ишлаб чиқарилгани), қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти ишлаб чиқариш, балиқ овлаш йиллик плани тўла ва ошириб бажарилди ва ҳоказо.

Саноат маҳсулотининг асосий турларини ишлаб чиқариш ва бу маҳсулотларни ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатларини қуйидаги маълумотлар кўрсатиб турибди:

	1968 йилда ишлаб чиқарилгани	1968 йилда 1967 йилдагига нисбатан процент ҳисобида
Электр энергия — миллиард киловатт-соат	15,0	104
Нефть — минг тонна	1847	105
Газ — миллиард кубометр	29,0	109
Кўмир — минг тонна	4284	94
Пўлат — минг тонна	389.7	101
Қора металлар прокати — минг тонна	313.1	103
Минерал ўғитлар (шартли бирликларда) — минг тонна	3368	110
Куч трансформаторлари — минг киловольт-ампер	2677	125
Бронекабель — минг километр	14.1	103
Сигнал—блокировка кабеллари — минг километр	5,3	88
Компрессорлар — дона	2029	105
Йигирув машиналари — дона	791	108
Тракторлар — минг дона	22,0	108
Трактор прицеплари — минг дона	33,1	105
Трактор сеялкалари — дона	7110	110
Чанглаткич-пуркагичлар — дона	3432	137
Пахта териш машиналари (икки қаторли) — дона	7731	117
Кўрак йиғиш машиналари — дона	2663	89
Пахта подборшчиклари — дона	2349	77
Осма электр кранлар, шу жумладан махсус кранлар — дона	932	99
Экскаваторлар — дона	828	80
Цемент — минг тонна	2934	108
Йиғма темир-бетон конструкциялар ва деталлар — минг кубометр	2545	110
Бинокорлик ғишти (колхозларда ишлаб чиқарилган ғишт бу ҳисобга кирмайди) — миллион дона	1331	104
Асбоцемент шифер — шартли миллион тахта	203,5	100,1
Дераза ойнаси—минг квадрат метр	2678	107
Қоғоз — минг тонна	22,0	104
Мебель — миллион сўмлик	32,1	115
Рўзғор холодильниклари — минг дона	33,8	96
Газ плиталари — минг дона	210,7	123
Пахта толаси — минг тонна	1414	100,4
Хом ипак — тонна	1068	102
Каноп толаси — минг тонна	30,0	94
Ип-газлама — миллион квадрат метр	181,5	98
Шойи газлама — миллион квадрат метр	42,3	103
Ҳар хил пайпоқлар—миллион жуфт	29,9	99
Ички трикотаж — миллион дона	17,1	85
Устки трикотаж — минг дона	9152	142
Чарм пойафзал — миллион жуфт	17,2	107
Овланган балиқ — минг центнер	85,3	67
Гўшт (саноатда ишлаб чиқарилган) — минг тонна	68,6	98
Мол ёғи — тонна	6690	98
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти — сутга айлантириб ҳисоблаганда (сут, сузма, кефир, простокваша, қаймоқ, сметана ва ҳоказо)* — минг тонна	192,7	111
Ўсимлик мойи* — минг тонна	322,0	97
Кондитер маҳсулотлар — минг тонна	69,7	110
Консервалар—миллион шартли банка	253,3	94
Совун (таркибидаги жир кислоталари 40 процентли совунга айлантириб ҳисоблаганда) — минг тонна	96,9	103

1968 йилда электр энергия ишлаб чиқариш 1967 йилдагига нисбатан 0,6 миллиард киловатт-соат, газ қазиб олиш 2,4 миллиард кубометр, куч трансформаторлари ишлаб чиқариш 527 минг киловольт-ампер, компрессорлар ишлаб чиқариш 97 дона, трактор сеялкалари ишлаб чиқариш 628 дона, чанглатгич-пуркагичлар ишлаб чиқариш 931 дона, пахта териш машиналари 1131 дона, цемент 207,8 минг тонна, бинокорлик ғишти ишлаб чиқариш 57 миллион дона, пахта толаси ишлаб чиқариш 4,5 минг тонна кўпайди.

Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш ҳам кўпайди: Газ плиталари ишлаб чиқариш 39,1 минг дона, шойи газлама 1,2 миллион квадрат метр, устки трикотаж 2 миллион 703 минг дона, чарм пойафзал 1,1 миллион жуфт, қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти 18,3 минг тонна, совун ишлаб чиқариш 2,6 минг тонна кўпайди.

Саноатнинг бир қанча тармоқларидаги корхоналар ишининг техника-иқтисодий кўрсаткичлари яхшиланди.

1968 йилда халқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга тобора жорий қилиш, механизациялаштириш ва автоматлаштириш, илғор технологияни жорий қилиш, янги, мукаммалроқ ва унумлироқ машиналар, ускуналар ва тежамли материалларни вужудга келтириш ҳамда ишлаб чиқаришни ўзлаштириш асосида ривожланди. Ўтган йили маҳсулотнинг кўпгина янги турларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

1968 йилда ишлаб чиқариш техникасини янада такомиллаштиришни кўзда тутган 25 мингдан ортиқ ҳар хил ихтиро ва рационализаторлик таклифлари жорий қилинди. Бунинг натижасида халқ хўжалиги бир йил ичида 35 миллион сўмни тежади.

Қўлга киритилган муваффақиятлар билан бир қаторда саноатнинг кўп тармоқларидаги бир қанча корхоналар маҳсулотни реализация қилиш, буюмларни натура ҳолида ишлаб чиқариш, меҳнат унумдорлигини ошириш, товар маҳсулотининг таннархини камайтириш, техника-иқтисодий кўрсаткич, буюмларнинг сифати юзасидан берилган топшириқни, шунингдек янги техникани жорий қилиш борасидаги топшириқларни бажаролмади.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Беш йилликнинг ўтган уч йилида республика қишлоқ хўжалиги тағин ҳам ривожланди. Шу давр мобайнида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш бундан аввалги уч йилга нисбатан барча энг муҳим асосий турлар бўйича қуйидагича бўлди:

	1966—1968 йиллар 1963—1965 йилларга нисбатан процент ҳисобида
Пахта	108
Каноппоя	109
Тамаки	135
Шоли	144
Сабзавот	132
Қовун-тарвуз	156
Хўл мева ва узум	117
Гўшт (сўйилган вазнда)	109
Сут	125
Жун	104
Тухум	114
Қоракўл тери	107
Пилла	107

* Колхозларда ва уй хўжаликларида тайёрлангани бу ҳисобга кирмайди.

1966—1968 йилларда пахта, каноппоя, тамаки, гўшт, сут, жун пилла, қоракўл тери етиштириш ҳажми беш йиллик планда кўзда тутилган топшириқлардагидан ортиб кетди. 1968 йилда тамаки, ғалла, сут, жун, пилла ва қоракўл тери етиштириш 1970 йилга мўлжалланган даражадан ошиб кетди.

Республика қишлоқ хўжалиги 1968 йилда ҳам янада ривожланди. 1968 йилги экин майдонлари пландагидан кўра ошди. 1967 йилдаги майдондан эса 180 минг гектар кўпайди. Ғалла экинлари, шу жумладан шоли майдони анчагина — 7,5 минг гектар ёки 11,8 процент кенгайтирилди.

1968 йилда суғорилган экинзорларнинг умумий майдони 2 миллион 411.6 минг гектарга етди бу 1967 йилдагидан 38,2 минг гектар кўп. Резавор мева ва токзорлар 5.7 минг гектардан зиёд кенгайтирилди. Тутзорлар ҳам кенгайди.

1968 йилда ирригация иншоотлари ва бошқа ишлаб чиқариш объектлари, шунингдек маданий-маиший ва коммунал аҳамиятидаги объектларни қуриш ишлари давом эттирилди. Каттагина майдонларда ерларнинг мелиоратив аҳволини яхшилаш юзасидан ишлар ўтказилди, қишлоқ хўжалигини замонавий техника воситалари билан таъминлаш, уни химиялаштириш давом эттирилди.

Республика қишлоқ хўжалигига ишлаб чиқариш аҳамиятида бўлган объектлар учун сарфланган капитал маблағлар умумий ҳажми 1968 йилда фақат давлат маблағлари ҳисобига 520.6 миллион сўмга етиб, 1967 йилдагига нисбатан 13 процент кўпайди.

Йил мобайнида колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарига 15 от кучига айлантириб ҳисоблаганда 34.3 минг дона трактор, 3.9 минг дона пахта териш машинаси, 2.7 минг дона ғалла ўрувчи комбайн, 2.7 минг дона юк автомобиллари, 3.3 минг дона ўрим машинаси, 6.1 минг дона трактор плуглари, 6.4 минг дона трактор сеялкалари, 12,2 минг дона трактор культиваторлари, 658 дона минерал ўғит сепувчи машина, 75 дона ёмғир ёғдирувчи машина ва бошқа кўп техника етказиб берилди. Республика қишлоқ хўжалигига етказиб берилган минерал ўғит 3 миллион 47 минг тоннани ташкил қилди.

1968 йилнинг ғўза ва бошқа бир қанча қишлоқ хўжалик экинлари парваришининг айрим босқичларида ноқулай келган об-ҳаво шароитлари планда белгиланган ҳосилдорликни таъминлашда жиддий қийинчиликлар вужудга келтириб, қўшимча тадбирлар кўришни, меҳнат ва маблағ сарфлашни талаб қилди.

Республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари меҳнатни юксак даражада ташкил этиш, қувватлардан, техника ва бошқа моддий ресурслардан рационал фойдаланиш туфайли энг муҳим топшириқларни бажара олдилар.

1968 йилда пахта етиштириш топшириғи ошиғи билан адо этилди — давлатга 4 миллион 10 минг тонна пахта етказиб берилди. 1968 йилда дон етиштириш бундан аввалги йилдагига нисбатан икки баравардан зиёд кўпайтирилди; аҳоли учун бир қанча бошқа маҳсулотлар ва саноат учун хом ашё ишлаб чиқариш кўпайди.

Деҳқончилик билан бирга чорвачилик ҳам ривож топди. 1968 йил мобайнида республикада қорамол, шу жумладан сигирлар шунингдек паррандалар бир мунча кўпайди. Шу билан бирга ўтган йилдагига нисбатан чўчқа ва майда мол туёғи бир мунча камайди.

Энг муҳим чорвачилик маҳсулот турларини етиштириш 1968 йилнинг планидаги даражадан ва 1967 йилнинг амалдаги даражасидан кўпчилик турлари бўйича қуйидагича ошди.

	1968 йилда етиштирилгани: 1967 йилнинг амалдаги даражасига нисбатан процент	1968 йилда етиштирилгани: 1968 йилнинг планидаги даражага нисбатан процент
Гўшт (сўйилган вазнда)	106	107
Сут	106	104
Жун	105	104
Тухум	106	97
Қоракўл тери	99.7	118

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришнинг ўсиши бундан аввалги йилга нисбатан харид ҳажми бир йўла кўпайтирилгани ҳолда давлатга маҳсулот сотиш юзасидан қабул қилинган топшириқларнинг қуйидагича бажарилишига эришилди:

	1968 йилги планнинг бажарилиш проценти	1968 йилда 1967 йилдагига нисбатан процент ҳисобида
Пахта	102	—
Ғалла	205	180
шу жумладан шоли	125	108
Каноппоя	100,6	85
Тамаки	180	113
Сабзавот	108	99,8
Картошка	109	109
Қовун-тарвуз	110	119
Мева ва узум	103	106
Чорва ва парранда	104	104
Сут	100,2	106
Жун	108	104
Тухум	107	120
Пилла	112	99,0
Қоракўл тери	118	102

1969 йилда қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини таъминлаш ва чорвачиликни ривожлантириш кўрсаткичларини яхшилаш учун 1968 йилнинг кузги-қишки даврида катта хажмда қишлоқ хўжалик ишлари бажарилди. 1968 йил декабрининг охирида ва 1969 йилнинг январида ҳавонинг ҳаддан ташқари совуқ келиши ва қалин қор ёққанлиги яйловларда бўлган чорва молларини сақлаб қолиш учун шошилинч тадбирлар кўришни тақозо этди.

ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Ўрта Осиё темир йўли юк ортиш йиллик планини 101 процент, шу жумладан темир йўлнинг республика территориясида жойлашган бўлимлари 100.9 процент бажарди. Ўрта Осиё темир йўлида юк ташиш ўтган йилдагига нисбатан 7 процент, шу жумладан темир йўлнинг республика территориясида жойлашган бўлимлари бўйича 6 процент кўпайди.

1968 йилда йўлнинг Ўзбекистон территориясида жойлашган бўлимлари ходимлари 37 минг оғир составли поездларни ўтказдилар. Бу бўлимлар нефть юклари, пахта толаси ва бошқа бир қанча юклар ташиш планини ошиғи билан адо этдилар.

Республика автомобиль ва шаҳар электр транспорти янада ривож топди. Умумфойдаланадиган автомобиль транспорти халқ хўжалик юклари ташиш йиллик планини 102 процент, юк обороти планини 100.6 процент бажарди. Юк ташиш ҳажми йил мобайнида 6 процент кўпайди.

Умумфойдаланадиган автомобиль хўжаликларининг 60 процентдан ошиғи планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказилди. Юк ташиш умумий ҳажми ва фойданинг 77 проценти шуларнинг ҳиссасига тўғри келади.

Ҳаракат составы янги, янада такомиллашган автобуслар, трамвай вагонлари троллейбуслар билан тўлдирилди. Фойдаланилаётган трамвай йўллари, троллейбус линиялари ва автобус маршрутларининг масофаси оширилди. Пассажир транспорти 1097 миллион кишини ташиди. Бу, 1967 йилдагига нисбатан 111 миллион киши ёки 11 процент кўп, демакдир.

Аммо, шаҳар пассажир ва юк транспортидан ҳали қониқарли фойдаланиляпти деб бўлмайди. Пассажир ва юк ташишда узилишни вужудга келтирувчи сабабларга барҳам берилгани йўқ.

Граждан авиацияси Ўзбекистон бошқармаси 1968 йилда пассажир ташишни 1967 йилдагига нисбатан 8 процент, пассажир оборотини эса 12 процент кўпайтирди.

Юк ташиш йиллик плани 102 процент бажарилди. Юк ташиш ўтган йилдагига нисбатан кўпайди.

1968 йилда 4.7 миллион гектар майдондаги экинларга авиахимик усулда ишлов берилди.

Алоқа корхоналари ва ташкилотлари хизмат ҳажми юзасидан йиллик планни 1967 йилдагига нисбатан 12 процент кўпайтириб, 100,5 процент қилиб адо этдилар.

1968 йилда 111 алоқа бўлими, шу жумладан қишлоқ жойларда 82 алоқа бўлими очилди. 42 колхоз ва 15 совхоз телефонлаштирилди.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистон пойтахти билан Москва, Киев, Ленинград шаҳарлари ҳамда мамлакатимизнинг бошқа катта-катта шаҳарлари ва республикадаги бир қанча область марказлари ўртасида видно телефон алоқаси амалга оширилмоқда.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Беш йилликнинг ўтган уч йили мобайнида республикада капитал маблағ сарфлаш, колхозлар ва аҳоли қилган харажатни ҳам қўшиб ҳисоблаганда тахминан бир ярим баравар кўпайди.

Беш йилликнинг учинчи йили — 1968 йилда республикада халқ хўжалиги ва саноатнинг ҳамма тармоқларида капитал қурилиш катта ҳажмда олиб борилди. Шунинг натижасида бир қанча янги корхоналар ва цехларнинг қурилиши битказилди, шунингдек бир қанча ишлаб турган корхоналарда янги қувватлар ишга туширилди. Тошкент ГРЭСида ва Навоий ГРЭСида ҳар бири 160 минг киловатт қувватга эга бўлган энергетика блоклари ишга туширилди, турли кучланишдаги 7 минг километрдан ортиқ электр линияси қурилди. Рангли металлургияда руда қазиб чиқарувчи янги йирик қувватлар ишга солинди. Турли машинасозлик заводларида 12 минг квадрат метр янги ишлаб чиқариш майдони битказилди.

Химия саноатида Фарғона азотли ўғитлар заводининг иккинчи навбати ва Чирчиқ электр химия комбинати билан Навоий химия комбинатида минерал ўғит ишлаб чиқарувчи янги қувватлар ишга туширилди.

Бинокорлик материаллари саноатида йиғма темир-бетон конструкциялар ва деталлар, сопол, асбоцемент ва зовурга ётқизиладиган қувурлар ишлаб чиқарувчи янги қувватлар ишга туширилди, ғишт ва аглопорит ишлаб чиқарувчи қувватлар ишга солинди.

Пахта тозалаш саноатида Олтиариқ ва Еттисой пахта тозалаш заводлари ҳамда республика халқ хўжалиги учун муҳим аҳамиятга эга бўлган бошқа объектлар ва қувватлар ишлатиб юборилди.

Қишлоқ хўжалигида сув омборлари, ирригация каналлари ва насос станциялар қуриш ва мавжудларини кенгайтириш юзасидан катта ишлар олиб борилди. Ўтган йили янги суғорилган қўриқ ерларнинг каттагина майдонлари ўзлаштириш учун тайёрлаб қўйилди. Янги парранда фабрикалари ва шунингдек мол боқиладиган чорвачилик бинолари ишга туширилди.

Бундан ташқари саноатнинг кўпгина тармоқларидаги ишлаб турган корхоналарда ишлаб чиқаришни механизациялаш ва жадаллаштириш, технология жараёнларини яхшилаш, машина ускуналарни модернизациялаш ҳисобига ва бошқа ташкилий, техникавий тадбирлар ҳисобига ишлаб чиқариш қувватлари кўпайтирилди.

1968 йилда республикада давлат ва кооператив корхоналари ва ташкилотларида (колхозлардан ва аҳолидан ташқари) 1,74 миллиард сўм қимматга эга бўлган асосий фондларни ишга туширдилар.

Республика халқ хўжалигига қилинган капитал харажатлар колхозлар ва аҳолининг харажатларини қўшиб ҳисоблаганда 2,4 миллиард сўмга етди ёки 1967 йилдагидан 5 процент кўп бўлди. Давлат планига мувофиқ ажратилган маблағлар ҳисобидан 1,76 миллиард сўм ўзлаштирилди.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга ва айниқса сув хўжалик қурилишига катта капитал маблағ сарфланди.

Рангли металлургия, машинасозлик, бинокорлик материаллари саноати, озиқ-овқат саноати объектларини қуришга, шунингдек, қурилиш индустриясини, транспорт ва алоқани ривожлантиришга кўпгина маблағ сарф қилинди.

1967 йилга нисбатан химия, енгил саноат ва ун тортиш — ёрма саноатига сарфланган капитал маблағлар хажми кўпайди.

Моддий-техника базанинг мустаҳкамланганлиги, қурилиш машиналари ва механизмлари миқдори кўпайтирилганлиги шунингдек улардан фойдаланиш самарадорлиги оширилганлиги туфайли пудратчи қурилиш ташкилотлари ўз кучи билан бажарадиган қурилиш монтаж ишларининг ҳажми 1967 йилдагига нисбатан 9 процент кўпайди.

Айрим министрликлар ва идоралар ўз кучи билан қилган пудрат ишлари плани қандай бажарилганлигини ва бу ишларнинг ривожланиш суръатларини қуйидаги рақамлардан билиб олиш мумкин:

	Йиллик планнинг бажарилиш проценти	1968 йилда 1967 йилга нисбатан процент ҳисобида
Умуман Ўзбекистон бўйича	97	109
шу жумладан:		
Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги	95	107
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	92	117
«Главташкентстрой»	88	96
Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги	101	107
Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги қурилиши бош бошқармаси	102	121
Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги	102	111
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	100,9	128
Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги	102	122

Колхозлараро пудратчи қурилиш ташкилотлари капитал маблағ сарфлаш йиллик планини бажарди, 1967 йилга нисбатан капитал маблағ сарфлаш ҳажми 15 процент кўпайди.

Қурилишни янада индустрлаштириш, йиғма темир-бетон ва бетон конструкциялардан ҳамда деталлардан тағин ҳам кенг кўламда фойдаланиш, қурилиш-монтаж ишларини механизациялаш даражасини ошириш асосида қурилишдаги меҳнат унумдорлиги ошди.

Шу билан бирга капитал қурилишда ҳали камчиликлар бор, шунинг натижасида ишлаб чиқариш қувватларини, асосий фондларни ишга тушириш ва капитал маблағ сарфлаш ҳажми юзасидан 1968 йил учун белгиланган план бажарилмай қолди.

ХАЛҚ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИ ВА МАДАНИЙ ТУРМУШ САВИЯСИНИНГ ЎСИШИ

Меҳнаткашларнинг турмуш даражасини, уларга маданий ва маиший хизматни янада юксалтириш тадбирларини амалга ошириш 1968 йилда ҳам давом эттирилди.

Миллий даромад 1967 йилдагига нисбатан 1968 йилда 4 процент ошди.

Республика халқ хўжалигида банд бўлган ишчилар ва хизматчиларнинг умумий сони 1968 йилда 2,4 миллион кишидан иборат бўлди ва 1967 йилдагига нисбатан 5 процент кўпайди.

Ишчилар ва хизматчилар сони халқ хўжалигининг барча тармоқларида ошди.

Республика халқ хўжалигида ҳар бир ишловчининг ўртача иш ҳақи 1967 йилдагига нисбатан 6 процент кўпайди. Саноатда ўртача иш ҳақи 7 процент, қишлоқ хўжалигида 9 процент ошди. Халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳам ўртача иш ҳақи кўпайди.

Республика аҳолиси истеъмол ижтимоий фондларидан 1967 йилдагига нисбатан 8,7 процент кўп тўловлар ва имтиёзлар олди. Ишчилар, хизматчилар колхозчиларга пенсия, нафақалар, ўқувчиларга стипендиялар, хақ тўланган ҳолда отпуска бериш, текин ўқитиш ва малакани ошириш, бепул медицина ёрдами, санаторийлар ва дам олиш уйларига текин ёки қулай шартлари билан берилган путевкалар, болалар муассасаларида бола таъминоти ва бошқа тўловлар шулар жумласидандир.

Ишчилар, хизматчилар ўртача иш ҳақининг, колхозчиларга тўланадиган меҳнат ҳақининг, шунингдек тўловлар ва имтиёзларнинг кўпайиши натижасида аҳолининг моддий фаровонлиги янада ўсди. Бундан илгариги йилдагига нисбатан аҳолининг омонат кассаларга қўйган пули тахминан 8 процент ошди ва 1969 йил 1 январида 600 миллион сўмдан ортиқ бўлди. Омонат дафтарчалари сони 1534 мингга етди ва 1967 йилдагига нисбатан 109 минг кўпайди.

Давлат ва кооператив савдоси чакана товар обороти ҳажми, шу жумладан умумий овқатланиш корхоналари обороти 1968 йилда 4284 миллион сўмдан иборат бўлди. Аҳолига 1967 йилдагига нисбатан 9 процент кўп, шу жумладан «Ўзбекбирлашув» системаси бўйича 9 процент кўп товар сотилди.

Бундан ташқари матлубот кооперацияси шохобчалари орқали маҳаллий бозорларда таркиб топган нархлар билан 63 миллион сўмлик қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотилди.

1968 йилда аҳолига гўшт маҳсулотлари, сут маҳсулотлари, тухум, кийим-кечак, пойафзал, мебель, телевизорлар ва бошқа товарлар сотиш кўпайди. Шу билан бирга чакана товар обороти плани тўла бажарилмади.

Республикада катта хажмда уй-жой ва маданий-маиший қурилиш ишлари олиб борилди.

Ўтган йили давлат ва кооператив корхоналари ва ташкилотлари, шаҳарлар ва қишлоқларда колхозлар ва аҳоли томонидан жами майдони 4.5 миллион квадрат метрдан иборат уй-жой бинолари фойдаланишга берилди. Янги мактаблар, мактабгача болалар муассасалари, касалхона ва поликлиникалар ва маданий-маиший бинолар қурилди.

Ўтган йили Тошкент шаҳрида иттифоқ министрликлари ва идораларнинг, шунингдек бир қанча қардош республикалар бинокорлик ташкилотлари иштирокида кенг кўламда уй-жой бинолари қурилди. Шунинг натижасида Тошкент шаҳрининг аҳолиси жами майдони 998 минг квадрат метрдан иборат янги уй-жой биноларини олди.

Коммунал хўжалик объектлари қурилиши учун ҳам анча маблағ сарфланди. Лекин иссиқлик тармоқлари — канализация ва водопровод тармоқларини ишга солиш плани тўла бажарилмади.

Республикада уй-жой бинолари ва коммунал маданий-маиший биноларини газ билан таъминлаш ишлари кенгайтирилди. 1968 йилда газ билан таъминланган квартиралар сони 128 мингтага ёки 19 процент кўпайди. Шаҳарларни ва аҳоли яшайдиган бошқа пунктларни ободонлаштириш ишлари давом эттирилди.

Аҳолига кўрсатилган маиший хизмат ишларининг ҳажми 1967 йилдагига нисбатан 10 процент ошди.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатувчи корхоналар шохобчалари бир йил ичида яна 1 мингтадан зиёд кўпайди. Лекин умуман олганда республикада аҳолига маиший хизмат кўрсатиш йиллик плани тўла бажарилмади.

Бир қанча маиший хизмат корхоналарида бажарилаётган ишларнинг сифати ва хизмат кўрсатиш маданияти баъзан аҳолининг талабларига тўла жавоб бермаётир.

Халқ маорифи, фан ва маданиятни ривожлантиришда янада муваффақиятларга эришилди.

Ўтган йили таълимнинг барча турларига 3,7 миллиондан ортиқ киши жалб этилди. Бундан 2982,5 минг киши умумий таълим мактабларида ўқиди, бу эса 1967 йилдагига нисбатан 191 минг ўқувчи кўпайганлигини билдиради. Ишчи ва қишлоқ ёшларининг кечки мактабларида 148,7 минг киши ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олди.

Мактаб-интернатларда ва куни узайтирилган группаларда 275 мингдан кўп бола ёки 1967 йилдагига нисбатан 25 минг кўп бола таълим олиб, таъминланиб турди.

1968 йилда 149 мингга яқин ўсмир ва қизлар ўрта мактабларни битириб чиқдилар ва етуклик аттестати олдилар, булардан 33 мингга яқин ўсмир ва қизлар ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда кечки мактабларда ўқиб, тўла ўрта маълумотли бўлди. 213 минг киши 8 йиллик маълумот олди.

1968—1969 ўқув йилида олий ўқув юртларида 224 минг студент таълим олмоқда. Бу эса 1967—68 йилдагига нисбатан 20 минг киши кўп. Техникумларда ва бошқа махсус ўрта ўқув юртларида 148 минг киши ўқимоқда. Бу эса 1967—1968 ўқув йилдагига қараганда 10 минг киши кўп, демакдир.

1968 йилда олий ва ўрта махсус ўқув юртларини 54 мингга яқин мутахассис битириб чиқди. Булардан 23 минг киши олий маълумотли ва 31 минг киши махсус ўрта маълумотлидир. Битириб чиққанларнинг умумий сонидан 23 мингдан зиёд киши ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда маълумот олди.

Республика профессионал-техника таълими билим юртларида 1968 йилда 35 мингдан зиёд ёш малакали ишчилар тайёрланди.

Олий ва махсус ўрта билим юртларига 1968 йилда 95 мингдан ортиқ киши ўқишга кирди. Олий ўқув юртлари ва техникумларнинг кечки бўлимларида 179,5 мингдан кўпроқ студент ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олмоқда.

Аспирантураларда илмий ходим тайёрлаш кенгайтирилди. Илмий ва илмий педагогик ходимларнинг умумий сони 1968 йил охирига келиб 22 минг кишидан ортди. Булардан 368 киши фан докторлари ва 5 мингдан ортиқ киши фан кандидатларидир.

1968 йилда маданий оқартув муассасалари тармоқлари янада кенгайди. Клублар, оммавий кутубхоналар, кино установкалари кўпайди, кинотеатрларда томошабинлар сони ошди.

1968 йилда республика аҳолисига медицина ёрдами янада яхшиланди. Врачлар ва ўрта медицина ходимлари сони кўпайди даволаш-профилактика муассасалари тармоқлари кенгайтирилди. Даволаш муассасаларида койкалар сони қарийб 4 мингта кўпайди.

Ўзбекистон ССР аҳолисининг сони 1969 йил 1 январида 11 миллион 660 минг кишидан иборат бўлди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ

Янгиликлар, ХУШХАБАРЛАР

Квартал плани бажарилди

Шаҳрисабз ва Яккабоғ районларининг чорвадорлари Қашқадарё областида биринчи бўлиб давлатга гўшт сотиш квартал планини бажардилар. Қабул пунктларига жами вазни 550 тонна бўлган бир неча минг бош қорамол ва қўй-эчки элтиб берилди. Шаҳрисабз районидаги Ленин номли, Энгельс номли ва «Қизил юлдуз» колхозлари ярим йиллик топшириқ бажарилгани тўғрисида рапорт бердилар.

Янги микрорайон

Қарши чўлқуварларининг 90 гектар майдонни эгаллайдиган уй-жой микрорайонини қуришга киришилди. Чўлқуварлар ўзлари истиқомат қиладиган шаҳарни 18 минг аҳолига мўлжаллаб қурмоқдалар. Учта беш қаватли бино қуриб битказилди.

Бош планга мувофиқ, янги микрорайонда тўртта тўққиз қаватли ва ўнлаб беш қаватли уй, иккита мактаб, бешта болалар боғчаси, спорт иншоотлари ва ховуз комплекси бўлган ўн минг ўринли стадион қурилиши керак.

Ёдгорлик парки

Сурхондарё области қўрғидаги янги тузилган Гагарин райони марказида-Комсомолобод посёлкасида ёдгорлик парки қурила бошлади. Биринчи район партия конференциясининг делегатлари шу паркни барпо этиш ташаббускори бўлдилар.

СУРАТДА: Шаҳрисабз бадиий каштачилик буюмлари фабрикасининг пешқадам гилам тўқувчиси Марям Иброҳимова. У улуғ доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига вахтада туриб, смена топшириқларини 130-140 процент бажармоқда.
А. Тўраев фотоси.

КАСАБА СОЮЗ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРИГА БЎЛАДИГАН САЙЛОВЛАРДА ИШТИРОКИ ТЎҒРИСИДА

ВЦСПС президиумининг қарори

Иттифоқдош республикалар Олий Советлари Президиумлари фармонларига биноан 1969 йил март ойида меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига ўтказиладиган сайлов мамлакатимиз ҳаётида муҳим ижтимоий-сиёсий воқеа бўлиб, социалистик демократияни янада ривожлантиришда, маҳаллий ҳокимият органларининг кенг меҳнаткашлар оммаси билан алоқасини янада мустаҳкамлашда ва коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал қилишда омманинг тобора активроқ иштирокини таъминлашда катта роль ўйнайди.

Меҳнаткашлар депутатлари ўлка, область, шаҳар, район, қишлоқ ва посёлка Советлари сайлов кампаниясига тайёргарлик ва бу сайловни ўтказиш совет кишиларининг КПСС XXIII съезди қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун курашда меҳнат активлиги ва ижодий ташаббуси ортган, беш йилликни муддатидан илгари бажариш учун, В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини экономикани, фан ва маданиятни ривожлантиришда, меҳнаткашлар фаровонлигини оширишда янги муваффақиятлар билан кутиб олиш учун меҳнаткашларнинг активлиги ва ижодий ташаббуси авж олган бир вазиятда ўтади.

Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг навбатдаги сайловига катта аҳамият бериб, ВЦСПС президиуми қарор қилади:

1. Касаба союзлари советлари ва комитетлари зиммасига маҳаллий Советларга сайлов ўтказишга тайёргарликда ва сайловни ўтказишда актив қатнашиш вазифаси юклансин. Сайлов комиссияларининг ишига бутун чоралар билан таъсир ўтказилсин, сайлов комиссияларининг составларига ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, касаба союз активлари тавсия этилсин. Депутатликка номзодларни кўрсатиш юзасидан ўтказиладиган ишчи ва хизматчиларнинг йиғилишларида актив иштирок этилсин. Маҳаллий Советларга депутатлар сайлаш, шунингдек район (шаҳар) халқ судларининг халқ маслаҳатчиларини сайлаш учун — коммунистлар билан партиясизлар бузилмас блокининг муносиб номзодлари, ишчилар синфи, меҳнаткаш деҳқонлар ва халқ зиёлиларининг вакиллари учун агитация кенг авж олдирилсин.

2. Сайловчилар ўртасида оммавий агитация ишларини олиб бориш учун касаба союзлари советлари ва комитетлари касаба союз матбуотидан, радио, кино, телевидениедан, кўргазмали агитациядан, касаба союзлари маданий оқартув муассасалари шохобчалари — клублар, маданият уйлари ва саройларидан, қизил бурчаклар, кутубхоналардан кенг фойдалансин. Депутатликка номзодлар билан ишчи ва хизматчиларнинг учрашувлари ўтказилсин. Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари сайловига бағишланган ва ўлка, область, район халқ хўжалигини, маданиятини, соғлиқни сақлаш ишларини ривожлантиришда эришилган муваффақиятларни ва бу соҳадаги истиқболни тасвирлайдиган виставкалар ташкил қилинсин. Касаба союзларнинг бадиий ҳаваскорлик тўгаралари сайловчилар олдида ўз маҳоратларини кенг намойиш қилишга жалб этилсин.

3. Касаба союз ташкилотлари меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларга сайлов ва халқ судлари, халқ маслаҳатчиларини сайлаш юзасидан олиб бориладиган сайлов кампанияси даврида меҳнаткашларнинг хат ва шикоятларини кўриш борасида амалга ошириладиган ишларнинг яхшиланишига эришишлари, меҳнат тўғрисидаги қонунчиликка риоя қилиниши устидан контролликни кучайтиришлари, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳажмини янада кенгайтиришлари, савдо ва коммунал маиший хизмат корхоналарининг ишларини яхшилаш чораларини кўришлари керак.

Сайловдан сайловгача

НАМАНГАН—НАВОИЙ

ИЗЛАНИШ, ТАЖРИБА, ТАШАББУС

Шаҳар Советининг раиси Файзулла Бурҳонов билан сўнгги марта Ленин хиёбонида учрашган эдик. Кузнинг дастлабки кунлари эди. Шаҳар айландик.

— Кимёгарлардан дарак йўққу, Файзулла Бурҳонович?

Кетмон кўтариб, дарахтлар остини юмшатиб юрган муйсафиднинг гапи суҳбатни бўлди. Ҳамроҳим соқол-муйловини қиров босган чол билан худди қариндошлардек иссиқ ва самимий кўришди. Ҳашарчилар бажариши лозим бўлган юмушларни бир-бир кўздан кечирди. Сўнгра ҳалиги одамни таништирди:

— Ўртоқ Василий Иванович Гровенко, шаҳримизга илк бор кучат ўтқазган кишилардан. Ҳозир пенсияда бўлсалар ҳам тиниб-тинчимайди.

— Ортиқча мақтаб юборманг-да, Файзулла Бурҳонович, —деди у камтарона жилмайиб.

Пенсионер боғбон, шаҳар Советининг депутати Василий Иванович бултур мамлакатимизнинг турли бурчакларидан Навоийга 24 хил манзарали дарахт кўчатлари келтириб ўтқазган. Ҳозир салкам 20 гектар майдонда барпо этилаётган маданият ва истироҳат боғининг тақдири ҳам Василий Иванович ҳамда унинг дўстларига ишониб топшириб қўйилган.

— Шаҳримизда қирқдан ортиқ миллат вакиллари яшаб, меҳнат қилишяпти, — дейди Василий Иванович, — биз Совет Иттифоқидаги 50 дан ортиқ шаҳарлардан дарахт кўчатлари олиб келдик. Жумладан, Сочи, Кисловодск, Ереванлан келтирилган кўчатлар Навоий шаҳрининг иқлим шароитига мослашиб кетди. Лекин, Наманган шаҳридан келтирилган чинор дарахтлари ҳаммасидан ҳам маъқул тушяпти.

Қаршимизга бирин-кетин автобуслар келиб тўхтади. Кимё комбинатининг ишчилари, инженер-техниклари шаҳар озодалиги ва кўркамлиги учун бошланган ҳашарга тўпланишган эди. Шаҳарликлар ҳар ойда бир марта ҳашарга чиқишади. Бу ишда Н. И. Алферов, Б. А. Миролюбов, Ш. Ширинов каби ишчан депутатлар бош-қош бўлмоқдалар.

Шаҳар Советининг қабулхонасида одамлар кам. Шаҳар Советининг масъул секретари у ёқ-бу ёқни йиғиштириб турган ҳам эди «Нарпай» совхозидан телефон қилиб қолишди. Олег Федорович Бедняков трубкани кўтариб: «Эшитаман» деди.

— Менинг бутун ҳаётим, меҳнатим шу халқ билан боғланган бўлганидан кейин, унинг тилини билишим керак-да, — дейди Бедняков, — ўзбек тилини қачондан бошлаб ўргана бошлаганлигим ҳозир эсимдан чиққан. Уни ўзим ҳам сезмай қолдим, ишдаги ўртоқларим билан муомалада бўлавериб ўрганиб кетдим.

Шаҳар Советининг масъул секретари наманганликлар билан бўлган алоқаларга доир ҳужжатларни бизга кўрсатди.

— Яқинда Наманган шаҳар ижрокоми раисининг ўринбосари Эркин Раҳматов, шаҳар кўкаламзорлаштириш бўлимидан Дадабоев ўртоқлар Навоийга келиб кетишди, — ҳужжатларнинг бирини қўлига олиб изоҳ бера бошлади у, — улар энг аввал Наманганлан келтирилган чинор кўчатларининг парвариши билан қизиқдилар.

Дарвоқе, наманганликлар шаҳардаги кимё комбинати, Навоий ГРЭСи ва бошқа саноат корхоналари, уй-жой кварталларини кўздан кечиришгач, «Яшил цех» ташкил этишни маслаҳат беришган. Ҳозир бу ердаги уч қатор қилиб ўтқазилган дарахтзор шаҳарни саноат корхоналарининг зарарли таъсиридан ва чўл шамолларидан иҳота қилиб турибди. Ҳозир Навоийда 170 минг тупга яқин турли дов-дарахт бор. Улар 220 гектарга яқин майдонни, яъни шаҳарнинг ярмини эгаллаган. Ҳар жон бошига ўртача 20 квадрат метр, агар иҳота дарахтзорларини ҳам қўшиб ҳисобласак салкам 70 квадрат метр кўкаламзор тўғри келади.

Навоий шаҳрининг ғарби-жануб томонида қуёш радиациясини камайтирувчи баланд қалин шохли дарахтлар, жумладан Наманган чинорлари ўтқазилмоқда.

— Наманганликлар билан социалистик мусобақани давом эттириб, — дейди Файзулла Бурҳонов, — ўтган сайловлардан бери шаҳар ободончилиги соҳасида анча ютуқларни қўлга киритдик.

Навоий қурувчилари мусобақадошлар маслаҳатига амал қилиб, шаҳарни Ўрта Осиёдаги аҳолининг маҳалла ва гузарларда бўлиниб яшаш анъаналарига мослаб қуришга ҳаракат қилмоқдалар. Замонавий микрорайон-гузар, бу шаҳар ичидаги кичик-кичик шаҳарчалардир. Бунга 48,5 гектар майдонни эгаллаган Навоийдаги 4-микрорайон мисол бўла олади.

Шаҳар Советининг кўп сонли депутатлари, қурилиш ва ободонлаштириш, халқ маорифи ҳамда соғлиқни сақлаш доимий комиссиялари шаҳар қурилиши, кўкаламзорлаштириш, меҳнаткашларга қулай маданий-маиший шароитларни вужудга келтиришда актив қатнашмоқдалар.

— Маҳаллий Советларга бўлажак сайловларга пухта ҳозирлик кўрмоқдамиз, — деб сўзини якунлайди Ф. Бурҳонов.—Ўнлаб агитпунктларнинг эшиклари ланг очилди, қатор агитбригадалар қизғин ишга киришди. Кундан-кун чирой очаётган Навоий шаҳри сайлов кунини катта байрамлардай кутиб олади.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БАХТНИНГ ЭТАГИДАН ТУТ

ҳикоя

Қишлоққа борган куним тўй эди.

— Юр. Жалил хафа бўлади, — дейишди дўстларим қўярда-қўймай. Бормасам рашк қилибди, дейишади. Нойлож кўндим. Баҳона билан Маҳбубани кўрарман.

Атрофида атиргуллар яшнаб турган супада ўтирдик. Кўз-кўзга тушганлар билан бош силкитиб саломлашдим. Баъзи бировлар, қилгуликни қилиб қўйиб яна уялмай-нетмай келибди-я, дегандай қарашди. Сўрилик йўлакнинг тўридаги столда келин-куёв. Орқа томондаги деворларга чўғдек гиламлар тутилган. Ён томондаги чорпояда машшоқлар.

Келиннинг бошида оқ ҳарир рўмол, атлас кўйлакда гулдай яшнаб ўтирибди. Табассум қилганида ёноғидаги кулгичлари бўртиб, ибо билан ерга қарайди, нозик бармоқлари билан лабини беркитади. Менга бир қарамади ҳам.

Силлиқ таралган сочларини чуст дўппи остига бостирган, беқасам тўн кийган Жалил ҳам бугун кўзимга чиройли, келишган кўринди. Қизнинг гулгун чеҳраси, самимий боқишлари, ибоди табассуми, кўзларидаги ёлқиндан у ёнидаги йигит билан бахтли эканини сездим. Шу бахт меники эмасмиди?

Ичимда икки Содиқ бош кўтариб, бири иккинчисига дашном бера бошлади: «Эй хом калла. Оёғимни боғлаб қўяди, эркимни йўқотаман, ёшликда юриб қол, олим бўлсанг олам сеники, деб шундай маҳбубадан қуруқ қолдингми? Оёқмас, бўйнимдан боғлаб қўйишса ҳам мен ундан ажралмасдим...

Иккинчи Содиқ унга жавоб бера олмади.

Икки пиёла мусаллас ичгач юрагим қизишиб, чидаёлмадим. Қўшиқ, рақс қизиб турганда тўйхонадан секин чиқиб кетдим. Экинзорлар оралаб, қишлоқ этагидаги темир йўлга бордим. Тепловоз Душанбадан узун вагонларни терлаб-пишиб тортиб келаётган эди. Деразаларга узоқ тикилдим. Қанча-қанча тақдирларни ташиб келяпти бу поезд. Қанча-қанча орзу, уй, дард-ҳасрат, ҳаяжон ва муштоқликлар бор вагонларда келаётган йўловчиларнинг қалбида. Айрим кишиларни бу сафар бахтдан узоқлаштираётган бўлса, бировларни висол дақиқаларига яқинлаштиряпти. Ана, тамбурда кимдир чекиб ўтирибди. Папиросининг қизил чўғи кўринди. Эҳтимол у ҳам мендек бахтини эҳтиётсизлик билан ушлаб қололмаган, ҳозир шунга куйиниб кетаётгандир. Ана, кимдир деразадан бошини чиқариб кетяпти. У нималарни ўйлаётгандир ҳозир?

Поезд ғилдиракларининг бир меъёрда дўқиллаши менга: «Бахт этагидан маҳкам ушла, бахтингни қўлдан берма, чинакам севги бир марта келади, инсон қалби сенга ҳар кун очиладиган ширaворлик магазини эмас. Унга ҳар кун кириб-чиқилавермайди, бахтингни топдингми маҳкам ушла, маҳкам ушла, ушла» деяётгандек туюлди. Қулоғим остида ойдин тунда Маҳбуба айтган ҳароратли сўзлар эшитилиб, томир-томирларимни ларзага солди: «мен бир кишини севаман. У билан ҳаётимнинг охиригача бирга бўлмоқчиман. У..., у... Сиз!»

Сесканиб, атрофга қарадим. Ҳеч ким йўқ. Миямнинг қайси бир катагида қолган бу сўзлар ҳозир акс садо берган экан.

Поезд ўтиб кетгандан кейин атроф осойишта, мунгли бўлиб қолди. Йўл ёқасида ўсган шўра, тиканлар қорайиб турибди. Ярим ой чарчаб, уфққа думалаб кетди. Чигирткаларнинг эринчоқлик билан чириллагани эшитилди. Қишлоқ томондан бешқарсак, тўйнинг ғала-ғовурини учириб келаётган шабада сочларимни сийпалади. Осмондаги юлдузлар ердаги кишиларнинг ишларига ҳайрон бўлгандек кўзларини милтиратиб туришибди. Мен эса «эрким»ни қўлтиқлаб, йўл ёқасида ёлғиз, нотовон турибман: Ёлғон, олим бўлсанг олам сеники, деганлари ёлғон экан. Одам бўлсам, бахт менга қучоқ очиб келганида кўкрагидан итариб ташлармидим. Энди темир совиган, ҳар қандай уста чилангар ҳам бу хатони тузата олмайди.

* * *

Еттинчини битиргач, қишлоқдан ўнга яқин йигит-қиз сойнинг нариги қирғоғидаги Файзиобод қишлоғининг мактабига қатнай бошладик. Эрталаб ашула айтиб, йўл-йўлакай қизларга тегишиб борамиз. Қайтишда ҳам шу. Қизлар қиқир-қиқир кулишади, тилини чиқариб масхара қилиб қочишади. Ўнинчига ўтганимизда синфимиздаги бўйдор, товуши дўриллаб қолган ўсмирлар танаффусда мактаб боғининг тўридаги дарахтлар панасига йиғилишиб, айримлари папирос, баъзилари қоғозга хазон ўраб тутатишар. «палончи пистончини севиб қолибди» дейишадиган бўлиб қолишди. Синфимиздаги, ҳатто қўшни синфдаги кўзга кўринарли, етилганроқ қизларнинг исмини кунига ўн-ўн беш марта тилга олишса-да, лекин ҳеч бири Маҳбубанинг отини тутмасди. Ўрта бўй, кўкракдор, шаҳло кўзли Маҳбуба ҳусни, латофати билан қўл етмас чўққида турарди. Ўсмирларнинг энг шўхлари ҳам унга гап қўшишдан ҳайиқиб юришарди. Мен эса у пайтлар «муҳим ишлар» билан бандман. Деворий газетага «шеър»лар битиб бераман, қушлар тилини ўрганаман, кундалик тутиб об-ҳавони ёзаман. Ўсимликлар дунёси... Хуллас юмушлар бошдан ошиб-тошган. Дарсларни тайёрлашга зўрға улгураман.

Имтиҳонлар яқинлашаётган кунларнинг бирида газетага расмлар чизиш билан овора бўлиб, синфдан кечроқ чиқдим. Маҳбуба коридорда «Ўқувчилар қоидаси»га қараб турган экан.

— Ҳа, ҳали ҳам кетмабсан?

— Қоронғи тушиб қолибди. Қўрқдим бир ўзим кетишга.

У атайлаб қолган, мени кутиб турибди. Сездим. Бўлмаса қишлоқда ўсган қиз катта йўлдан уйга қайтишга қўрқадими.

Мактабдан чиқдик. Мен йўлакдаги олча баргидан биттасини узиб, тишладим. Маҳбуба қўлидаги папкасини айлантириб ўйнаб борарди. Кўзлари жовдирайди. Сой кўпригидан ўтганимизда.

— Содиқ, — деди ялинувчан товуш билан, — мени газетада масхара қилманглар. Отам ўзи шундай ҳам... бўйинг етиб қолди. орқа-олдингга қараб юр, деяптилар.

Товуши титраб, қалтираб эшитилди. Ташвишга тушиб қолдим. Чиндан ҳам Маҳбуба дарсларга бир-икки марта кечикиб келгани учун деворий газетага уни катта йўлдан тошбақа миниб келаётган ҳолда ҳажв қилиб расмга олган эдик. Нима қилдим энди. Маҳбуба мендан умрида биринчи марта илтимос қилаётган эди.

Дарс бошланишидан бир соатлар олдин келиб муҳаррирни кутдим. У қўнғироқ чалинишига ўн минутлар қолганда келди. Шошиб сўради.

— Ҳа, газетани деворга илмадингми?

— Йўқ, — унинг тирсагидан ушлаб ташқарига етакладим. Йўлакда очиғини айтдим. — Ишкали чиқиб қолди.

— Нима қилибди? — У менга ҳайрон тикилди — Ахир, газета тайёр эди-ку.

— Йўқ, шу ҳолда чиқса Маҳбуба эрта дарсга келмайди.

— Нима?

—Ҳа, отаси қўймайди.

— Бўлмаса нима қиламиз?

Мен ҳам ўйланиб қолдим:

— Топдим, топдим. «Сиҳат-саломатлик» журналида чекувчиларга ҳажв расм берилиб, остига «Сен папиросни эмас, папирос сени чекади» деб ёзишибди. Ўшани берамиз. Ахир, бизнинг синфимизда ҳам тамаки тутунини ҳидлашга ўрганаётганлар бор-ку. Муҳаррир.

— Майли, — деди-ю, кўз остидан менга маъноли қараб қўйди. Катта танаффусга қўнғироқ чалинганда ҳамма болалар гувиллашиб ташқарига чиқиб кетишди. Охирги партада «Қутлуғ қон»ни ўқиб ўтирардим. Коридорда оёқ товушлари эшитилиб, Маҳбуба бир дугонаси билан синфга кирди. У шундай ибо ва меҳр билан менга қарадики, юрагим типирчилаб, қулоқ ва бўйин томирларимга қон югурганини сездим. Шу чоққача менга бегона бир ҳис, ҳаяжон вужудимни қамраб олди. Энтикиб ташқарига чиқдим. Бутун олам, дарахтлар, болалар кўзимга жуда-жуда бахтли, қувноқ, чиройли кўриниб кетди. Яшил япроқлар шивирлаб чапак чаляпти. Қушлар хушҳол сайрашяпти. Шабада бу хушхабарни ер юзидаги ҳамма инсонлар қулоғига етказиш учун шошиб, дарахтларнинг тепа шохига қоқилиб, қишлоқ, шаҳарлар оша учиб кетяпти.

Шу кундан бошлаб бир оз паришонхотир, фақат Маҳбуба билан боғлиқ сўзларгина қулоғимга кирадиган бўлиб қолди. Кундаликнинг «юки» ҳам оғирлашди. Энди унга ишқ нафаси, мусиқий оҳанг аралашди. Болалар футбол тепишгани чиқиб кетишади. Мен бирор баҳона топиб улардан ажралиб қоламан. Маҳбуба ҳам «дарс тайёрлаш» учун партасидан қимирламайди. Шунда бир-биримизга шўрин тикиламиз. Кўзлар тўқнашганда, уялиб китоб-дафтарга қараймиз, яна... Қараган сайин бир-биримизнинг висолимизга тўймаймиз. Охирги партада ўтирадиган Жалил бизга суқланиб тикиларди.

Орадан икки ҳафта ўтди. Мактабдан бирга қайтяпмиз. Маҳбубаларнинг кўчасига бурилганимизда у менга Бобирнинг «Ғазаллар» китобини берди-ю:

— Бўлди, бу ёққа ўзим, — деди-да, қочиб кетди.

Ой сутдай нур сочиб турибди. Китоб орасида бир нарса борлигини дарҳол сездим. Ҳаяжонланиб, очгим келади. Лекин шу ширин ҳалжон дақиқаларини яна бир оз чўзиш учун очмай турдим. Чидаёлмадим. Секин очдим. Тўрт буклаб тахланган шоҳи рўмолча. Оппоқ. Гирдига сариқ ипак билан жимжимадор кашта тўқилган. Ўртасига яшил ипак билан тўрт сатр битилган:

Севги тили сўзсиз тил,
Кўз билан кўр, дилдан бил.
Бир қараш ё бир имо —
Етар, боғланар кўнгил.

Рўмолчадан хушбўй атир ҳиди анқиб турибди. Юзимга босдим. Юрагим гуп-гуп уради. Уч-тўрт жойда тўхтаб ўқидим. Тўртлик биринчи ўқишимдаёқ ёд бўлиб қолган эди. Уйга боргим келмас, чопгим, дунёни ларзага солиб ашула айтгим келарди. Кўкрак қафасимдан илиқ бир тўлқин сизиб чиқиб, бахтдан бошим гир айланди.

Ҳар тонг ширин хаёл, қанотли орзулар билан мижжа очаман. Ё мен, ё олам менга кулиб боқаётгандай. Ювиниб, ошхона олдидаги хонамга кираман. Ҳеч ким бўлмаса, киссамга қўл тиқиб рўмолчани оламан. Ундан Маҳбубанинг қўллари, сочларининг ҳиди келади. Девордаги михга осиғлик кичик ойна олдида туриб, ҳўлланган сочимни эринмасдан тарайман. Ойначада ўзимни эмас, хаёлан Маҳбубани кўраман.

Кўз очиб-юмгунча имтиҳонлар ўтиб кетди. Мен университетга кетмоқчиман, Маҳбуба қишлоқда қолмоқчи. Хайрлашув кечаси сой соҳилидаги мажнунтол остида учрашдик. У кўйлагимнинг тугмасини ўтказди:

— Содиқ.

— Ҳа.

— Кўзингизни юминг.

Кўзимни юмиб турдим. У ҳаяжонли, бўғиқ товуш билан:

— Мен бир кишини севаман. У билан ҳаётимнинг охиригача бирга бўлмоқчиман. У... У... Сиз! — деди-да, қочиб кетди.

Мен ширин туш кўраётгандек қотиб қолдим.

Дастлабки пайтларда ҳар кун ё кун ора хат ёзиб туришдик. Нима ҳақда ўйлаётганимизни, ҳаётимиздаги икир-чикирларгача баён этардик. Сўнг хатлар сийраклаша бошлади. Мен ўқишни тамомлаб, аспирантура тараддудида юрганимда Маҳбубадан хат келди. Жалил Самарқанд ветеринария институтини битириб келиб, колхозда ишлаётганини, бир марта одам юбортирганини ёзибди. Бунга парво ҳам қилмадим. Қизларнинг ҳаммасини бир қолипда бичишган. Йигитлар олдида баҳосини ошириш, рашк ўтини ёқиш учун шундай қилишади, деб ўйладим. Бўлмаса Маҳбуба бутун вужудидан спирт, дори ҳиди келиб турадиган ўша мол дўхтири, пучуқ Жалилни ёзармиди...

Академиянинг институтига ишга кирдим. Кафедрадан семинар машғулотлари беришди. Бу ёқда имтиҳонлар бошланди. Маҳбубанинг хати жавобсиз қолиб кетди. Ичига подшивка, китоб, нон, қази, бир шиша қатиқ солинган катта чарм сумкани кўтариб у эшикдан бу эшикка югурганим-югурган. У ёқда қиз юрагида мен учун нима кўргиликлар тайёрланаётганидан бехабарман: «Майли олим бўлиб олай Маҳбубани ҳам пойтахтга олиб келаман. Ҳозирча эркин юрганим маъқул».

Кузда кутилмаганда тўйга таклифнома келиб қолди. Устимдан бир челак қайноқ сув қуйилди. Шундагина мен беларволик қилиб бахтимнинг кўкрагига оёқ тираганимни, муҳаббатнинг ўз йўл-йўриғи борлигини сездим. Мана ҳозир темир йўл ёқасида юрагим лахча чўғ бўлиб турибман. Миямга бир фикр келиб, вужудимни ларзага солди: энди мен бу оламда бирор қизни Маҳбубадек сева олармиканман? Ёки бирор қиз мени Маҳбубачалик сева олармикан. Ёки севгим ҳинд ўрмонларида ўсиб, умрида бир мартагина гуллайдиган сояки хурмо дарахтидек абадий сўлдими. Табиатнинг инсонга ҳадя этадиган энг буюк, муқаддас эҳсонидан бенасиб қолиб кетаманми?

Самар НУРОВ.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«ПАРТИЯ ТУРМУШИ»

Журналнинг январь сони босмадан чиқди. У Ўзбекистон КП Марказий Комитети XIV пленумининг «КПСС Марказий Комитети октябрь Пленумининг якунлари ва Ўзбекистон партия ташкилотининг вазифалари» деган қарори ҳамда «Қишлоқ коммунистларининг жанговар вазифалари» сарлавҳали бош мақола билан очилади.

«Ленин саҳифалари» рубрикаси остида иқтисод фанлари кандидати доцент Р. Шамсиддиновнинг «Коммунизм — Совет ҳокимияти плюс бутун мамлакатни электрлаштириш демакдир», Санжар Тилланинг «Дўстлик поезди» сарлавҳали мақолалари босилган.

«Шу куннинг темасида» бўлимида «Якунлар ва режалар» сарлавҳали редакцион мақола берилган. «КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорлари ва амалга оширайлик» деган рубрика остида Ўзбекистон КП Хоразм область комитети секретари Х. Матрасуловнинг «Хоразм пахтакорларининг янги марралари», «Ташсельмаш» заводининг слесари Т. Ҳайдаровнинг «Партия режалари—бизнинг режаларимиз» сарлавҳали мақолалари босилган. Шунингдек, журналнинг «Ташкилий-партиявий иш», «Журналхонлар билан ёзишмалар», «Идеология иши ва ҳаёт», «Хат ва хабарлар» бўлимларида ҳам кўпгина қизиқарли материаллар бор.

РЕДАКЦИЯМИЗГА ЁЗАДИЛАР

СПОРТГА ЭЪТИБОР ШУМИ?

Биз, яккабоғлик ёшлар спортни жуда севамиз. Ундан ўзимизга куч-қувват олиб, чаққон ва иродали бўлишга интиламиз. Ҳозирги кунда район «Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти 1360 га яқин йигит-қизларни уюштириб турибди. Район ёшлари орасида разрядлилар кўп. Бундан ташқари спорт жамиятида 400 га яқин жамоатчи инструктор, еттита биринчи тоифали судьялар тайёрланди.

— Бундай йирик рақамларни кўрган киши район хўжаликларида спорт ишлари намунали йўлга қўйилган экан,— деб ўйласа керак. Афсуски, спорт жамияти раҳбарлари айрим хўжаликларга қиё боқишмаяпти. Райондаги «Ленин учқуни», «Коммунизм», «Марксизм», Калинин ва Энгельс номли колхозларда спорт майдонлари йўқ. «Октябрь 50 йиллиги» ўрта, Жданов номли саккиз йиллик мактабларда ўтказилаётган жисмоний тарбия ва спорт машғулотлари талабга жавоб бермайди. Бу хўжаликлар спорт инвентарлари, костюм ва пойафзал билан таъминланмаган деса бўлади. Ўтган йили «Пахтакор» спорт жамиятининг иккинчи конференциясида янги спорт магазинлари очишни М. Очилов ва Ю. Ниёзов ўртоқларга топширишган эди. Шу вақтгача бу соҳада ҳеч қандай тадбир кўрилмаётир. Шу сабабдан ҳам область ва район мусобақаларида бу хўжаликлардаги спортчилар қатнаша олмаётирлар.

Ҳ. БЕРДИЕВ.

АҚШнинг ЛАОСДАГИ АГРЕССИЯСИ ТЎХТАТИЛСИН

1962 йилда Женевада ўтказилган кенгашнинг совет ҳамраиси Лаосдаги аҳволдан хавотирланиб, Америка Қўшма Штатларининг бу мамлакат ички ишларига аралашуви тобора кучайиб бораётганлигини ташвиш билан қайд қилади.

ЛАОС МАСАЛАСИ ЮЗАСИДАН 1962 ЙИЛ ЖЕНЕВАДА ЎТКАЗИЛГАН КЕНГАШНИНГ СОВЕТ ҲАМРАИСИ,СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИ

А. А. ГРОМИКОнинг баёноти

1962 йилда Женевада ўтказилган кенгашда қатнашган АҚШ Лаоснинг мустақиллиги, бирлиги ва бетарафлигига риоя қилиш ва буни ҳурмат қилиш, Лаоснинг ишларига аралашишдан тийилиб туриш мажбуриятини ўз зиммасига олган эди. Аммо Қўшма Штатлар амалда Лаосни Ҳиндихитойдаги ўз агрессив сиёсатининг плацдармларидан бирига айлантириш мақсадида Женева битимларига путур етказиш йўлига кўпданоқ ўтиб олди.

АҚШ Лаосдаги асосий сиёсий кучлар ҳамкорлигининг (бу ҳамкорлик бўлмаса мамлакатни бирлаштириш мумкин эмас) тикланишига халақит бериб, ички можароларни авж олдирмоқда, кейинги йилларда эса Лаосдаги ватанпарвар кучларга қарши бевосита уруш ҳаракатлари олиб бормоқда. Ҳозирги вақтда гап Қўшма Штатларнинг Лаосга ҳарбий хизматчиларни юбораётганлиги, қурол-яроғ етказиб бераётганлиги, ҳарбий иншоотлар қураётганлиги ва Женева битимларининг маълум моддаларини қўпол равишда бузишдан иборат бўлган шу хилдаги бошқа тадбирларни кўраётганлиги тўғрисидагина бормаётир. Қўшма Штатлар бундан бошқа чораларни ҳам кўрмоқдалар: мамлакатнинг муайян районларига ҳаводан ҳужум қилиш ва уларни бомбардимон қилиш, шу районларнинг аҳоли яшайдиган тинч пунктларини ўққа тутиш, ҳар хил ҳарбий воситаларни, шу жумладан заҳарловчи моддаларни ишлатиб диверсия қилиш — интервентларнинг одатдаги иши бўлиб қолди.

Кейинги вақтларда АҚШ авиациясининг Лаосдаги ҳаракатлари ғоят кучайиб кетганлиги жуда катта ташвиш туғдиради. Нео Лао Хак Сат (Лаоснинг ватанпарварлар фронти) назоратида бўлган районларга ҳужум қилиш учун замонавий ҳарбий самолётлардан, шу жумладан Б-52 типидаги оғир бомбардимончи самолётлардан фойдаланилмоқда. АҚШ ҳарбий-ҳаво кучлари самолётлари кейинги вақтларда Лаос территорияси устида ҳар куни ўрта ҳисобда 200 марта ва бундан ҳам ортиқ парвоз қилиб юрибди.

Ҳамраислар (СССР ва Англия) номига 1962 йилда Женевада тузилган битимларни бажариш бўйича Лаос миллий комиссияси аъзоси, Нео Лао Хак Сат бош секретари Фуми Вонгвичитнинг 1968 йил 18 ноябрь, 28 ноябрь ва 30 декабрдаги мурожаатлари олинди. Бу мурожаатлар Женева кенгаши совет ҳамраисининг эътиборини ўзига жалб этди. Бошқа бир қанча ҳужжатларда бўлгани каби бу мурожаатларда ҳам бомбардимонлар, ўққа тутишлар кучайтириб юборилганлиги тўғрисида ва АҚШнинг Лаосдаги бошқа агрессив ҳаракатлари авж олиб кетганлиги ҳақида, бундай ҳаракатлар натижасида тинч аҳоли қурбон бериб, талафот кўраётганлиги тўғрисида жуда кўп конкрет маълумотлар келтирилади. Лаоснинг ватанпарвар кучлари Америка ҳарбийларининг ваҳшийлигига қарши норозилик билдириб, АҚШнинг ўз мамлакати ички ишларига аралашувини тўхтатишни талаб қилмоқдалар.

Вьетнам масаласини сиёсий жиҳатдан ҳал этиш борасида музокаралар олиб бориш тўғрисида бир битимга келинган ҳозирги пайтда (жаҳон халқлари бу районда уруш ҳаракатларини тўхтатиш ва сиёсий муҳитни соғломлантириш тўғрисидаги умидларини ана шу музокаралар билан боғлайдилар) АҚШнинг Лаосдаги интервенцияни кучайтираётганлиги Париждаги музокаралар учун қулай муҳитни вужудга келтирибгина қолмай, балки бунинг аксича, АҚШнинг Вьетнамда олиб бораётган уруш алангасини Вьетнам билан қўшни бўлган мамлакатга ёйиш хавфини ҳам туғдирмоқда.

Женева кенгашининг совет ҳамраиси АҚШнинг Лаосдаги интервенциясини кескин суратда қоралайди. Бу интервенция Лаоснинг бетарафлигига путур етказади ва тинчлик иши учун хатарли оқибатларга сабаб бўлади. Совет ҳамраиси АҚШ ҳукуматини Женева битимларини оғишмай ва пухта бажариш йўлига қайтишга яна даъват этади. Бу эса ҳар бир мамлакат халқининг ўз тақдирини ўзи ҳал этишдан иборат қонуний ҳуқуқини ҳурмат қилиш асосида бу районга доир масалани сиёсий жиҳатдан тезроқ ҳал этишга ёрдам берган бўлур эди.

(ТАСС).

ПЛАНЕТАМИЗДА

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ИҒВОГАРЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

РИМ, 27 январь. (ТАСС). «Италия социал ҳаракати» деган янги фашистик партия газандалари қилаётган иғвогарона безориликлари Италия демократик жамоатчилигининг қаҳр-ғазабини қўзғатмоқда. Кейинги бир неча кун ичида ана шу «ҳаракат»дан бўлган безори унсурлар СССР ва бошқа социалистик мамлакатларнинг Италиядаги ваколатхоналари биноларига, Италия Коммунистик партияси секцияларига бостириб кирмоқда, ўт қўймоқда, иғвогарлик босқинлари қилмоқда.

Кеча Миланда бир гуруҳ безорилар Италия Компартияси секциясининг биносига иккита қўл гранатаси ташлади. Рўй берган портлаш натижасида бинога анчагина зарар етди.

Безориларнинг хуружларидан ва Италия полициясининг лоқайдлигидан ғазабга келган мамлакатнинг демократик жамоатчилиги фашистик иғвогарликларнинг пайини қирқиш учун дарҳол чора кўришни, шунингдек «Италия социал ҳаракати» партиясини тақиқлашни талаб қилмоқда.

АДИБЛАР БИЛАН САНЪАТ ХОДИМЛАРИГА МУКОФОТЛАР

ДЕҲЛИ, 27 январь. (ТАСС). Ҳиндистоннинг миллий байрами — республика куни муносабати билан президент Зокир Ҳусайннинг фармонига биноан, ҳинд зиёлилари таниқли вакилларидан катта бир группаси орден ва медаллар билан мукофотланди. Мукофотланганлар орасида машҳур режиссёр ва киноактер Раж Капур, ёзувчи Кришан Чандр, шоира Амрита Притам, киноактер Балраж Саҳни, рақќоса Индрани Раҳмон, ёзувчи Аҳмад Аббос ва бошқалар бор.

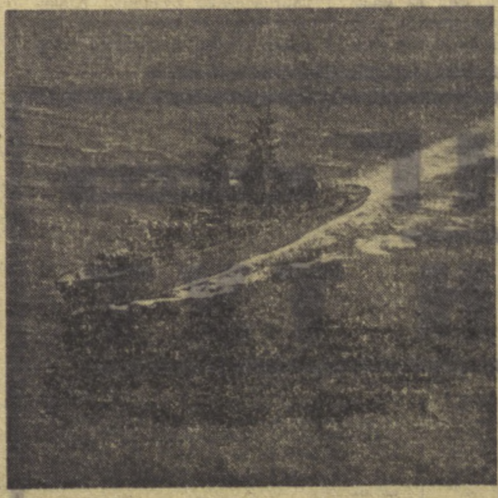

Қизил Байроқ орденли Тинч океан флоти. Тинч океани кенгликларида «Варяг» ракета крейсери денгизчилари хизмат қилади. Улар денгиз чегараларимизни ҳушёр қўриқламоқда. Суратда: «Варяг» крейсери Тинч океанида.

Ю. Муравин фотоси. (ТАСС).

Парижда Вьетнам бўйича 4-лар кенгаши ўз ишини бошлади. Кенгаш ишида Вьетнам Демократик Республикаси ҳамда Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронти делегациялари, шунингдек, АҚШ ва Сайгон маъмурияти қатнашмоқда. Суратда: Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронти қатнашчилари парижликларнинг табригига миннатдорчилик изҳор билдирмоқда.

ЮПИ—ТАСС фотоси.

ЧЕХОСЛОВАКИЯДАН ҲАЙДАБ ЧИҚАРИЛДИ

ПРАГА 27 январь. (ТАСС). Ғарб мамлакатлари журналистларидан ўн олти киши Чехословакиядан ҳайдаб чиқарилганлиги тўғрисидаги хабарни ЧССР ички ишлар министрлиги эълон қилди. ЧТК агентлиги тарқатган ана шу хабарда айтилишича, Чехословакиянинг нуфузли органлари бу кишиларнинг ҳаммаси Чехословакияга савдо-сотиқ ва илмий ишлар олиб бориш ва туризм баҳонаси билан келиб, аслида сиёсий ва ҳарбий маълумотлар тўплаб юрганликларини аниқладилар.

ХО ШИ МИННИНГ МАКТУБИ

ХАНОЙ. (ТАСС). Президент Хо Ши Мин араб халқларини қўллаб-қувватлаш юзасидан ўтказилаётган иккинчи халқаро конференцияга мактуб юборди.

Вьетнам информация агентлиги тарқатган мактубда, жумладан, бундай дейилади: мен араб халқларини қўллаб-қувватлаш юзасидан ўтказилаётган халқаро конференцияга Вьетнам халқи номидан қизғин салом йўллайман. Сизнинг конференциянгиз Осиё, Африка, Латин Америкаси халқларининг, бутун дунёдаги барча прогрессив кучларнинг араб халқлари билан жанговар бирдамлигини ифода этади.

«Вьетнам халқи,— дейилади яна мактубда,— Исроил агрессорларини кескин қоралайди ва улар ўзлари босиб олган араб территорияларидан Исроил қўшинларини олиб чиқиб кетсинлар ҳамда Фаластин халқига унинг қонуний ва ажралмас ҳуқуқларини қайтариб берсинлар, деб талаб қилади. Вьетнам халқи Фаластин халқининг озодлик ҳаракатини ва араб халқи ўз территориясини исроиллик босқинчилардан озод қилиш учун олиб бораётган ҳаққоний курашни тамомила қўллаб-қувватлайди.

Вьетнам халқи тўла ғалаба қозонгунча америкалик агрессорларга қарши жанг қилишга, ўз мамлакати олдидаги бурчларини ва империализмга ҳамда мустамлакачиликка қарши, мустақиллик ва озодлик учун курашаётган дўст халқларга нисбатан олган мажбуриятларини бажаришга қатъий қарор бергандир». Хо Ши Мин Вьетнам халқининг америкалик агрессорларга қарши миллий озодлик йўлида олиб бораётган курашини маъқуллаганликлари ва актив қўллаб-қувватлаганликлари учун конференция қатнашчиларига миннатдорчилик билдириб, конференциянинг ишига муваффақият тилади.

Америка самолёти уриб туширилди

ХАНОЙ, 27 январь. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги хабар беради: Вьетнам халқи армиясининг зенитчилари 25 январда Нгеан вилояти осмонида Американинг бир самолётини уриб туширдилар.

Вьетнам Демократик Республикаси территорияси устида уриб туширилган Америка самолётларининг умумий сони 3260 тага етди.

ҲИНДИСТОН—БОЛГАРИЯ АХБОРОТИ

ДЕҲЛИ, 27 январь. (ТАСС). Бу ерда Болгария Халқ Республикаси Министрлар Совети Раиси Тодор Живковнинг Ҳиндистонга қилган визити ва унинг Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди билан олиб борган музокаралари тўғрисидаги қўшма ахборот эълон қилинди.

Ахборотда бундай дейилади: Деҳлида дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган музокаралар бир қанча халқаро проблемалар юзасидан ҳар икки томоннинг позициялари ва бу проблемаларга муносабатлари кўп жиҳатдан бир хил эканлигини, шунингдек уларнинг ҳар иккала мамлакат ўртасида мавжуд дўстона муносабатларни янада мустаҳкамлашга интилаётганлигини кўрсатди.

Ҳар иккала раҳбар бутун дунёда тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш ҳозирги вақтда ғоят муҳим вазифа эканлигини таъкидладилар ва шу мақсадда барча проблемаларни ҳамда можароларни тинч йўл билан ҳал этишга ишонганликларини уқтириб ўтдилар.

Улар Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишнинг тўхтатилиши ва Парижда музокараларнинг бошланиши Вьетнам проблемасини тинч воситалар ёрдамида сиёсий жиҳатдан ҳал этиш йўлидаги биринчи қадам бўлса ҳам ижобий омиллардир, деб ҳисоблайдилар.

Ҳар иккала томон Яқин Шарқдаги аҳвол ҳозирда ҳам бутун дунёда тинчликка хавф туғдирмоқда, деган фикрни айтишди ва бу проблеманинг ҳал этилиши пайсалга солинаётганлигидан жиддий ташвишланаётганликларини билдиришди. Улар Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрь резолюциясига мувофиқ масалани тинч йўл билан ҳал этишда ҳамма томонларнинг актив ҳамкорлик қилишлари зарур, деб ҳисоблайдилар. Улар агрессорчиниг урушда қозонган ғалабалари самараларидан фойдаланишга йўл қўйилмаслигини, тинчликни сақлаб бўлмаслигига амин эканликларини такрорладилар.

Ҳар иккала ҳукумат бошлиқлари Жанубий Африка Республикаси ва Жанубий Родезия амалга ошираётган ирқчилик сиёсатини қораладилар ва «Португалия» Гвинеяси, Ангола, Мозамбик, Зимбабве ва Намибия халқларининг озодлик ва мустақиллик учун олиб бораётган курашини қўллаб-қувватлашларини айтдилар.

Томонлар халқаро майдонда амалий контроль ўрнатиш йўли билан ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисида ҳамманинг иштироки билан тезроқ шартнома тузиш бутун дунёда тинчликни сақлаш ишига қўшилган муҳим ҳисса бўлур эди, деб ҳисоблайдилар. Улар қуролсизланиш масаласи билан шуғулланувчи 18 давлат комитети бу мақсадга эришиш йўлида жадал ҳаракат қилиши лозим, деган фикрга қўшиладилар.

Музокаралар вақтида Болгария билан Ҳиндистон ўртасидаги муносабатларнинг ҳозирги аҳволи ва бу муносабатларни янада ривожлантириш истиқболлари муҳокама қилинди. Ҳар иккала томон икки мамлакат ўртасида ҳамма соҳалардаги муносабатларни кенгайтириш ва мустаҳкамлаш йўлида зўр бериб ишлашни давом эттиришга тайёр эканлигини билдирди.

Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ҳиндистон Бош министрига ўзи учун қулай бўлган пайтда Болгарияга яна келишини таклиф этди. Бу таклиф мамнуният билан қабул қилинди.

ВДР ташқи ишлар министрлиги вакилининг айтганлари

ХАНОЙ, 27 январь. (ТАСС). Вьетнам Демократик Республикаси ташқи ишлар министрлиги вакилининг айтишича, Америка артиллерияси 24 январда демилитарлаштирилган зонанинг шимолий қисмини ўққа тутган. 25 январь куни Америка самолётлари Нгеан вилоятидаги Нгелок районини бомбардимон қилган.

АҚШнинг ана шу ҳаракатларини ташқи ишлар министрлигининг вакили ўз баёнотида Вьетнам Демократик Республикасининг суверенитетига ва хавфсизлигига қўпол равишда қилинган ҳамла деб, жаҳон жамоатчилиги фикрига ва АҚШ жамоатчилиги фикрига зид иш деб баҳолади.

Баёнотда Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати Қўшма Штатлардан ВДР суверенитетига ва хавфсизлигига ҳамла қилувчи ҳар қандай ҳаракатларни батамом тўхтатишни талаб қилган.

ДАНИЯ КАСАБА СОЮЗИНИНГ ТАЛАБИ

КОПЕНГАГЕН, 27 январь. (ТАСС). Дания ер қазувчилар ва бетончилар касаба союзи ҳукумат билан Фольketингга мурожаат қилиб, Дания билан Вьетнам Демократик Республикаси ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатишни талаб этди.

АЖОЙИБОТЛАР, ҲАНГОМАЛАР

КАРАМ ДАРАХТИ

КЕСТХЕЙ қишлоқ хўжалик академиясининг (Венгрия) илмий ходими доктор Ласло Яношич ҳар хил навларни чатиштириш натижасида карам дарахти яратди. Бу карамнинг таркибида оқсил моддалари маккажўхорига нисбатан икки баравар кўп. Ҳосили ҳам юқори. Карам дарахтининг бўйи икки метрдан ошиқроқ.

Карам дарахтидан тажриба участкасида ҳам, кенг экинзорларда ҳам юқори ҳосил олинди.

ЗАҲАРСИЗ... ТАМАКИ

ДУНЕДАГИ 750 миллиондан ортиқ кашандалар ана шундай тамакини орзу қилишарди. Маълумки, тамаки баргида 1 процентдан 2,8 процентгача заҳарли никотин бор. Чекилаётган пайтда бу барглардан ҳар хил газлар аралашиб чиқиб, кишини заҳарлайди. Сигареталарга қўйилган фильтрлар буни жуда оз қисмини ушлаб қолади. Жуда кўп олимлар тамакининг таркибидаги никотин моддасини йўқотиш устида бош қотирдилар. Болгар профессори Г. Делчев никотинсиз тамаки яратиш йўлларини қидирди. У кўп тажрибалардан кейин тамакини пайвандлаб эмлаш натижасида бу мақсадга эришди. Пайвандланган тамаки баргларида алкалоидлар гуруҳи ўзгариб туради. Шу усулдан фойдаланиб саноат учун керакли бўлган тамакин тури яратилди. Бу тамакининг таркибида никотин моддаси йўқ. Аксинча унда тропан, атропин, геосцимин, скополамин моддалари борлиги аниқланди. Бу хилдаги тамаки қон босимига таъсир этмайди, нафас олишни тезлаштирмайди. Ҳозир Софиядаги агрономия фанлари Академиясида шифобахш моддалари бўлган тамакин навини яратиш устида илмий-тадқиқот ишлари олиб борилмоқда.

ТЕПАКАЛЛАР КЛУБИ

ГЕРМАНИЯ Федератив Республикасида тепакаллар клуби ташкил этилди. Клуб правлениеси ҳукуматга, 40 ёшга етмасдан тепакал бўлиб қолганларни биринчи навбатда текин парик билан таъминлашни сўраб мурожаат этди.

* * *

АРГЕНТИНАДА эса қайноналарни ҳимоя қилиш клуби бор. Бу клубнинг аъзоси ҳозир 137 кишига етди. Бутун бир мамлакатдан қайнонасини ёқтирадиган 137 киши топилибди-я!

ХИТОЙДАГИ ВОҚЕАЛАР

Хитой пойтахтининг ҳамма жойларига «раис Маога қарши кишилар ағдариб ташлансин» деб даъват қилувчи шиорлар ёпиштириб қўйилди. Чет эллик кузатувчиларнинг фикрига қараганда, бундай чақириқларнинг пайдо бўлганлиги маочиларнинг «Мао ғоялари ёрдамида фикр ва ҳаракатлар революцион комитетларга бирлаштирилсин» деган янги йил чақириғи вилоятларда ҳам, Пекинда ҳам мўлжалдаги мақсадга етмаганлигидан далолат беради. Пойтахтдаги рўзғор химияси заводидаги «Революцион комитет» тўртинчи марта «қайтадан тузилмоқда». Яқинда чиқарилган Дацзи баоларда (деворий газеталарда) завод «Цзаофанлари»: корхонамиздаги «қотиб қолган аҳвол»ни ўзимиз бир ёқлик қила олмаётибмиз, деб ёзадилар ва жамоат хавфсизлиги министри лавозими билан бирга Пекин «революцион комитети»нинг раиси лавозимини ҳам ижро этаётган Се Фу-чжига ёрдам сўраб мурожаат қиладилар. Заводга армия бўлинмалари юборилди.

Лекин ҳокимият учун курашда армиянинг ошкора иштирок этиши мамлакатдаги аҳволни стабиллаштиришни таъминламаётир. «революцион комитетлар»даги ўзаро кураш тўхтовсиз давом этмоқда.

Масалан, пойтахтнинг Хэбэй вилоятига кирувчи Цзисянь уездида кескин вазият вужудга келди. Бир неча кун мобайнида Пекинда тарқатилган варақаларда: бу уездда «қонли тўқнашувлар бўлиб ўтди ва душманлар уезд революцион комитетини босиб олди», дейилган эди. Варақани ёзган кишилар «Мао ғояларининг зўр қудрати»ни мутлақо тилга олмайдилар. Улар «Лю Шао-Ци агентларининг қора панжасини кесиб ташлаш» учун уездга қўшимча қўшинлар юборилишини талаб қиладилар.

Мао Цзэ-дун назорати остидаги армия жазолаш вазифаларини бажараётганлигини Пекинда чиқадиган газеталар тилга олмасликка ҳаракат қилади. Маочи ҳарбий бўлинмалар «Мао ғояларини пропаганда қилувчи отрядлар» ниқоби остида норозиликни бостириш учун тез-тез юборилиб турибди. Буни ниқоблаш мақсадида ана шу бўлинмаларга бир неча ишчи ёки деҳқон қўшиб юборилади. «Гуанмин жибао» газетаси ана шундай «агитбригадалар» «фаолияти» тўғрисидаги мақолаларидан бирида ҳали ҳам нотинч бўлиб турган Чжэцзян вилоятидаги бу «агитбригада» «бўлим-взвод-рота принципи асосида қурилади» деб хабар қилди.

Шу нарса ҳам эътиборни ўзига тортмоқдаки, кейинги вақтларда айни ҳарбий кишилар матбуотда «Мао ғояларини пропаганда» қилувчи мақолалари билан тобора тез-тез қатнашмоқдалар. «Жэньминь жибао» газетасида эълон қилинган мақолалардан бирининг муаллифи бўлган ҳарбий шахс «ҳамма душманларнинг бошини янчиб ташлаш» учун «Мао ғояларининг шафқатсиз тўқмоғини кўтариш»га даъват қилади.

«Мао ғояларининг тўқмоғи» қандай ишлатилаётганлигини лоақал Хайнань оролидан келаётган хабарлардан ҳам билса бўлади. Бу орол сургун жойга айлантирилган. Японияда чиқадиган «Жапан таймс» газетасининг ёзишича, Хайнань темир-руда конларидаги иш куни 16 соат давом этади, сўнгра ўлгудек чарчаган «қайта тарбияланувчилар» икки ёки уч соат мобайнида «Мао ғояларини ўрганишлари» лозим. Хайнань ороли билан Лэйчжоу ярим ороли ўртасидаги районда ҳарбий кемалар соқчилик қилиб туради. Қочишга уринган кишиларни ана шу соқчилар ушлаб олади. Сургун қилинганларнинг кўплари оғир ишга бардош беролмай ва очликдан ўлиб кетмоқда.

Мамлакатнинг баъзи бир районларида «Мао штаби» кўрсатмаларига бўйсунмаганларга қарши шафқатсиз жазо чоралари кўриш ёрдамида юзаки тартиб ўрнатишга муваффақ бўлинди. Лекин бу жойларда ҳам қаршилик батамом бостирилган эмас. Масалан, ички Монголияда чиқадиган «Нэймингу жибао» газетасининг яқинда ёзганига қараганда, Хитойнинг ана шу йирик миллий районидаги партия раҳбари ва маочилар томонидан қамоққа ташланган Уланьфуни оқлашни талаб қилаётган «бир ҳовуч шахслар яширин ишлашга ўтган». Ана шу яширин группанинг «жуда кўп ташкилотлари, кураш плани ва ўз программаси бор», деб таъкидлайди газета. «Мамлакатдаги яширин ташкилотларнинг фаолият майдони жуда кенгайиб кетганлиги» бундан олдин ҳам матбуотда бир неча бор эслатиб ўтилган ва «Жэньминь жибао» газетаси ҳам шу ҳақда ёзган эди.

(ТАСС, 27 январь).

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи республикамизда ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Шарқ томондан секундига 3-7, яйлов жойларда 20 метр тезликда шамол эсади. 4-9 даража совуқ, Жанубда 2 даражагача иссиқ, шимолий районларда 13-18 даража совуқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайди, туман тушади. Кечаси 20-22, кундузи 4-6 даража совуқ бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт (халқ талантлари). 9.30 — Фортепьяно пьесалари. 9.50 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун (тожикча). 10.10 — Украин қўшиқлари. 11.15 — «Социалистик хўжалик юритишнинг ленинча принциплари» (русча). 11.30 — Музикали драмалардан парчалар. 13.30 — Эстрада концерти (русча). 15.15 — Қардош республикалар музика маданияти. Композитор Т. Хренников. 16.10 — «Тошкентнома» ораторияси. 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 17.00 — Биринчи фортепьяно концерти. 18.00 — «Шовқинга қарши кураш — аҳоли саломатлигини сақлашнинг муҳим гарови» (русча). 18.10 — Олти музикали лавҳа. 18.40 — Спорт (русча). 19.20 — Қозоқ куйлари. 20.00 — «Ўзбекистон ишчиси» (радиожурнал). 20.30 — Концерт (саноат ходимлари учун). 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Музикали-адабий программа (қишлоқ меҳнаткашлари учун). 22.20 — «Ялла» концерти. 22.40 — Шеърият кечаси. 23.15 — «Огаҳий лирикаси» (концерт).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Кўрсатишлар программаси. 18.00 — Теле янгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.10 — Глобус (болалар учун). 18.35 — В. И. Ленин кутубхонаси. Анархизм ва социализм. 18.50 — Навоий достонлари музикада. 19.30 — Теле янгиликлар. 19.50 — Кўрсатишлар программаси.

19.55 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Хўрозча (болалар учун, тележурнал). 18.25 — Кино кўзгусида спорт («Ешлик» студияси). 19.05 — Совет эстрадаси усталари. Эдуард Хиль.

Ўзбек тилида: 20.00 — Чорвадорлар учун эшиттириш. 20.20 — Концерт. 21.00 — Телефильм. 21.20 — Иристон ўғли (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 20.00 — Сариқ Алька (телеспектакль). 21.40 — Шаҳар сен учун (ҳужжатли фильм). 22.25 — Музикали телефильмлар.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 29/I да Оққуш кўли, 30/I да Зулматдан зиё, 31/I да Дон Жуан.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29/I да Замон драмаси, 30/I да Парвона, 31/Iда Аяжонларим.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 29/I да Навоий Астрободда, 30/I да Гавҳари шамчироқ, 31/I да Муқимий.

КИНО

Тошдаги достон (1-2 сериялар) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 2 ярим кеч 8 яримда), «ЧАЙКА», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Омад сўқмоқлари — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун)

Ака-ука Карамазовлар (1-2 сериялар) — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 да, кундуз 5 яримда).

Трясогузка армияси яна жангда — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, 11-45 минут ва кундуз 1 яримда).

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!
ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ «ФАН» НАШРИЕТИ
14 жилдли
ЎЗБЕК СОВЕТ ЭНЦИКЛОПЕДИЯСИНИНГ ОБУНА НАШРИНИ ЎЗБЕК ТИЛИДА ЧИҚАРАДИ.
Охирги жилди рус тилида ҳам чиқарилади. Ҳамма нашрлар 1969—1974 йилларда чиқади.
Бир жилдининг баҳоси 2 сўм 50 тийин.
Обуна китоб савдоси ва матлубот кооперациясининг ҳамма магазинларида қабул қилинади.
Китоб савдоси бирлашмаси.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
2 февралда
4 — 6-синф мактаб ўқувчилари учун музикали лекторий абонементи № 1
ТЎРТИНЧИ КОНЦЕРТ-ЛЕКЦИЯ
МУЗИКАЛИ САҲНА АСАРЛАРИНИНГ ТУРЛАРИ
Лектор — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, музикашунос Тавур ЖУМАЕВ.
Концерт-лекция кундуз соат 2 да бошланади.
Абонементлардан ташқари билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 12 дан сотилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323 Масъул секретарь — В34455 Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469 Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216 Халқаро ҳаёт — В37604 Коммунистик тарбия — В31455 Саноат капитал қурилиш ва транспорт — В34780 Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалиги — В37604 Адабиёт ва санъат — В32036, В37221 Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451 Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347 Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553 Иллюстрация — В34524 Стенографистка — В37343 Корректура — В37162 Эълонлар — В38142 Коммутатор — В30249, В30250 В30251 В30252 В30253 В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 22—82, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55

№ В. — 24. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 02596.